

(ඇ) මූල්‍ය හා බැංකු කටයුතු

1972 සැප්තැම්බර් මස 1 වෙනි දිනෙන් ඇරඹී 1972 දෙසැම්බර් මස 17 වෙනි දිනෙන් අවසන් වූ වෙළඳ බැංකු සේවක වැඩවර්ජනය හේතු කොට ගෙන, සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් කල්හි, අවුරුද්ද තුළදී වූ මූල්‍ය හා බැංකු කටයුතු හැඩගැස්ම පිළිබඳ විමර්ශණයක් කිරීම අපහසු වීන 1972 වැඩ වර්ජනය පැවති කාලය සඳහා සංඛ්‍යා දත්තයන් සැපයීමට බැංකු අසමත්වී. සංඛ්‍යා දත්තයන් පැවතියද බැංකු වැඩ වර්ජනය, සැහෙන ප්‍රමාණයකින් බැංකු කටයුතු අඩපණ කිරීමෙහිලා හේතුවී ඇති බැවින්, මෙවැනි විග්‍රහයකදී එකී සංඛ්‍යා දත්තයන් අර්ථාන්විතව යොදා ගැනීම දුෂ්කරය. මේ නිසා, පහත දක්වෙන විමර්ශණය ප්‍රධාන වශයෙන්ම වාගේ, 1972 ජනවාරි - අගෝස්තු කාලච්ඡේදය තුළදී වූ බැංකු කටයුතුවලට සීමා වේ.

1. (අ) මුදල් සැපයුම - ප්‍රධාන උපනකින්

1972 පළමු මාස අට තුළදී, මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය සහ ඊට බලපෑ සාධක; ඉකුත් වර්ෂයෙහි අනුරූප කාලච්ඡේදයේදී බලපෑ සාධක වෙතින් කැපී පෙනෙන අන්දමේ වෙනස්කම පෙන්වුම් කරයි. විමර්ශණයට භාජනය වූ කාලච්ඡේදය තුළදී මූල්‍ය ප්‍රසාරණය, රුපියල් දශලක්ෂ 6.0 ක්ව හෙවත් සියයට 0.3 ක්ව වඩාත් මද ප්‍රමාණයක්වී. 1971 වර්ෂයේ සම කාලච්ඡේදය තුළදී, මුදල් සැපයුම රුපියල් දශලක්ෂ 176.0 කින් හෙවත් සියයට 8.9 කින් වැඩිවී. කෙසේ වුවද, 1972 වර්ෂයේ කාලච්ඡේදය තුළදී, මුදල් සැපයුමේ සාමාන්‍ය මාසික මට්ටම ඉකුත් වසරේ අනුරූප කාලච්ඡේදයේදී වූ මට්ටමට වඩා සියයට 2.4 කින් ඉහල් විය.

විමර්ශණයට භාජනය වූ කාලච්ඡේදයේදී, මුදල් සැපයුම මට්ටම, මාසයෙන් මාසයට කැපී පෙනෙන අන්දමින් උච්චාවචනය වීමට නැඹුරු විය. මෙය සහතික මිල ක්‍රමය යටතේ වී මිළදී ගැනීම සඳහා දෙන ලද බැංකු ණය මගින් මුදල් සැපයුම මත ඇතිවූ මූලික ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම නිසා සිදුවූවක් ලෙස සැලකිය හැකිය. ජනවාරි සහ පෙබරවාරි මාසයන්හිදී මුදල් සැපයුම පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 47.4 කින් සහ 15.2 කින් පහත වැටින. එනමුත්, මහ කන්නයේ වී අස්වැන්න මිළදී ගැනීම ආරම්භවීමත් සමගම මුදල් සැපයුම, මාර්තු මාසයේදී සහ අප්‍රේල් මාසයේදී, පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 17.9 කින් සහ 47.9 කින් වැඩිවිය. වී මිළදී ගැනීම සඳහා වූ භාණ්ඩ කුවිතාන්සි අත්තිකාරම් 1971 දෙසැම්බර් අවසානයේ දී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 84.9 සිට 1972 ජනවාරි මාසය අවසානයේදී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 64.5 ක් සහ පෙබරවාරි මාසය අවසානයේදී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 44.4 දක්වා අඩුවී තිබුණි. මාර්තු සහ අප්‍රේල් මාසය අවසානයේදී, පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 73.9 ක් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 128.2 ක් දක්වා ඒවා වැඩිවිය. නවදුරටත්, මෙකී අත්තිකාරමහි ඉහළ යෑමක් පැවතුණද, රාජ්‍ය ආශයේ සහ විදේශීය ආශයේ ක්‍රියාකාරිත්වයන් වෙතින් හට ගැනුන සංකෝචනයන්- මක බලපෑම මගින් මැයි මාසයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 7.9 කින් මුදල් සැපයුමේ මට්ටම අඩුවීමේ බලපෑමක් සිදුවී.

ජූනි මාසයේදී මුදල් සැපයුම රුපියල් දශලක්ෂ 16.3 කින් නැවත වරක් වැඩිවූයේ; මූලික වශයෙන්ම, වී මිළදී ගැනීම සඳහා වූ අත්තිකාරම් වැඩිවීම හේතු කොට ගෙනය. එනමුත්, ජූලි මාසයේදී, එය රුපියල් දශලක්ෂ 50.3 කින් නියුණු ලෙස අඩු විය. ජූලි මාසයේදී වූ පහත වැටීම, වී මිළදී ගැනීම සඳහා වූ අත්තිකාරමහි අඩුවීමකට සහ රාජ්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය වෙතින් හට ගැනුන සංකෝචනයක් සහ කරුණු දෙකටම අදාල බව පෙනේ. කෙසේ වුවද, අගෝස්තු මාසයේදී, වී මිළදී ගැනීම සඳහා වූ අත්තිකාරම්, සැලකිය යුතු ලෙස රුපියල් දශලක්ෂ 46.5 කින් පහත වැටුනද; අනෙකුත් ආශයන් මගින් ඇති වූ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම හේතු කොට ගෙන මුදල් සැපයුම රුපියල් දශලක්ෂ 44.7 කින් වැඩිවිය. වී මිළදී ගැනීම සඳහා වූ බැංකු ණයෙහි රුපියල් දශලක්ෂ 74.2 ක සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් නොතිබුණි නම්; මුළු කාලච්ඡේදයම සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් විට (ජනවාරි-අගෝස්තු) මුදල් සැපයුම සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවිය හැකි බව එමගින් පෙන්වුම් කළ හැක. 1971 වසරේ අනුරූප කාලච්ඡේදයේදී, එකී අත්තිකාරම් රුපියල් දශලක්ෂ 56.4 කින් අඩුවිය. නමුත්, බැංකු ක්‍රමය සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කමහි එකාකාර වර්ධනයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් එය කරමකින් වැඩිවිණි.

II (ඇ) 1 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

මුදල් සැපයුම

රුපියල් දශ ලක්ෂ වලින්

කාලවර්ෂයේදී අවසානයේදී	1968	1969	1970	1971	1972	% වෙනස		% වෙනස		% වෙනස	
						1968 සහ 1969 අතර	1969 සහ 1970 අතර	1970 සහ 1971 අතර	1971 සහ 1972 අතර		
ජනවාරි	1,792	1,883	1,872	1,943	2,102	+ 5.1	- 0.6	+ 3.8	+ 8.2		
පෙබරවාරි	1,793	1,880	1,884	1,973	2,086	+ 4.8	+ 0.2	+ 4.7	+ 5.7		
මාර්තු	1,831	1,911	1,932	2,050	2,104	+ 4.4	+ 1.1	+ 6.1	+ 2.6		
අප්‍රේල්	1,857	1,917	1,942	2,101	2,152	+ 3.2	+ 1.3	+ 8.2	+ 2.4		
මැයි	1,869	1,900	1,974	2,120	2,144	+ 1.7	+ 3.9	+ 7.4	+ 1.1		
ජූනි	1,857	1,918	1,990	2,150	2,161	+ 3.3	+ 3.7	+ 8.0	+ 0.5		
ජූලි	1,831	1,872	1,983	2,134	2,110	+ 2.2	+ 5.9	+ 7.6	- 1.1		
අගෝස්තු	1,839	1,880	2,017	2,143	2,155	+ 2.2	+ 7.3	+ 6.2	+ 0.6		
සැප්තැම්බර්	1,850	1,885	2,066	2,149		+ 1.9	+ 9.6	+ 4.0			
ඔක්තෝබර්	1,889	1,891	2,068	2,175		+ 0.1	+ 9.4	+ 5.2			
නොවැම්බර්	1,896	1,902	1,927	2,140		+ 0.3	+ 1.3	+ 11.0			
දෙසැම්බර්	1,913	1,883	1,967	2,150		- 1.6	+ 4.5	+ 9.3			
මාසික සාමාන්‍යය	1,851	1,893	1,969	2,102		+ 2.3	+ 4.0	+ 6.7			

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

1972 කාලවර්ෂයේදී ප්‍රධාන තම ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම වූයේ, ප්‍රධාන වශයෙන්ම වී මිලදී ගැනීම සඳහා සමුපකාරයන්ට වූ බැංකු ණය දීමය. මේ අතර, 1971 වසරේදී වූ සැලකිය යුතු මූල්‍ය ප්‍රසාරණය, මුළුමනින්ම වාගේ විදේශීය අංශයේ බලපෑම යටතේ පැන නැගුණි. පෞද්ගලික අංශයේ සහ විදේශීය අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වයන්ද ප්‍රසාරණාත්මක ඒවා විය. අනෙක් අතට, රාජ්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වයන් මගින් එකී ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම් සැලකිය යුතු අන්දමින් සමහන් කිරීමෙහිලා සමත් විය.

1. (ආ) මුදල් සැපයුම කෙරෙහි බලපෑ සාධක

මුදල් සැපයුම කෙරෙහි බලපෑ සාධකයන් පිළිබඳ විග්‍රහයක් II (ඇ) 2 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

දැනටමත් සඳහන් කර ඇති පරිදි, මුදල් සැපයුම මත ප්‍රධානතම ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම මතු වූයේ; පෞද්ගලික අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වයන් වෙතිනි. එකී අංශයට දෙන ලද බැංකු ණය (රාජ්‍ය සංස්ථා හා සමුපකාර ආයතන ඇතුළුව) රුපියල් දශලක්ෂ 130.5 කින් වැඩිවිය. 1971 අනුරූප කාලවර්ෂයේදී එහි රුපියල් දශලක්ෂ 19.9 ක වැඩිවීමක් වී සමුපකාර ආයතනයන් මගින් දෙන ලද ණයවලින් රුපියල් දශලක්ෂ 83.2 ක් වූ ප්‍රමාණයක් උරා ගති. ඉකුත් වසරේ කාලවර්ෂයේදී, එකී ණය රුපියල් දශලක්ෂ 19.2 කින් අඩුවිය. සමුපකාර ආයතනයන්ට දෙන ලද ණය වැඩිවීමේ ප්‍රධානම කොටස, රුපියල් දශලක්ෂ 74.2 ක ප්‍රමාණයක් වූයේ, සහතික මිල ක්‍රමය යටතේ වී විකිණීමට අදාළ භාණ්ඩ කුවිතාන්සි සම්බන්ධ අත්තිකාරම් නියෝජනය කරයි. වී මිලදී ගැනීම සඳහා වූ ඉහළ මට්ටමක බැංකු ණය, කාර්ය බහුල කාලයට (අප්‍රේල් ජූනි) පසුව, 1972¹ ජනවාරි මාසයේදී වී අලෙවි මණ්ඩලය මගින් එහි කටයුතු පටන් ගැනීමත් සමග වූ වී මිල දී ගැනීමේ මූල්‍ය පහසුකම්හි ක්‍රියා මාර්ගයීය වෙනස්වීම්වලට අදාළ වෙනු ඇත.

1. 1972 ජනවාරි මාසයට පෙර, සහතික මිල ක්‍රමය යටතේ වී විකිණීමට අදාළ භාණ්ඩ කුවිතාන්සි සම්බන්ධයෙන් බැංකු මගින් දෙන ලද අත්තිකාරම්, සාමාන්‍ය වාතාවරණය යටතේ, තරමක් ප්‍රමාද වී හෝ රජය මගින් පියවන ලදී. එතැන් සිට මෙකී අත්තිකාරම් පියවන ලද්දේ, වී අලෙවි මණ්ඩලය මගිනි. නමුත් එසේ කරනුයේ, ප්‍රධාන වශයෙන්ම රජයට විකුණූ වී සඳහා වූ ගෙවීම් ලබා ගැනීමෙන් පසුවය. වී කෙටීමද මණ්ඩලය මගින් කරගෙන යන නිසා, මණ්ඩලය මගින් වී මිලදී ගැනීම සහ එමගින් සහල් විකිණීම අතර සැලකිය යුතු කාල පරාසයක් වෙයි එහෙයින් මණ්ඩලය වෙනාගි නොග (මෝල් කරුවන් වෙනාගි නොගඳ ඇතුළත්ව) සඳහාද බැංකු ණය මගින් මූල්‍ය පහසුකම් ලබා දිය යුතුවේ.

II (අ) 2 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

මුදල් සැපයුමේ වෙනස්වීම් සහ එයට පදනම් වූ සංඛ්‍යා (වර්ෂාවසන්ත සංඛ්‍යා අනුව)

රුපියල් දහ ලක්ෂ වර්ග

	1967 අවසානයේ සිට 1968 අවසානය දක්වා		1968 අවසානයේ සිට 1969 අවසානය දක්වා		1969 අවසානයේ සිට 1970 අවසානය දක්වා		1970 අවසානයේ සිට 1971 අවසානය දක්වා		1970 අවසානයේ සිට 1971 අවසානය දක්වා		1971 අවසානයේ සිට 1972 අවසානය දක්වා	
	මුදල් සැපයුම	මුදල් පිරවුම	මුදල් සැපයුම	මුදල් පිරවුම	මුදල් සැපයුම	මුදල් පිරවුම	මුදල් සැපයුම	මුදල් පිරවුම	මුදල් සැපයුම	මුදල් පිරවුම	මුදල් සැපයුම	මුදල් පිරවුම
1. බැංකු සහ විදේශීය වත්කම් (ඉදිරි)	115.7	299.6	144.4	2.9	42.0	188.7	84.1	11.9	7.8	41.3	43.4	—
2. පෞද්ගලික අංශය*	264.1	226.0	193.8	69.9	43.2	62.3	152.6	228.8	39.1	147.4	144.7	33.7
(අ) පවුරකාර ආයතනවලට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය	18.5	19.9	—	—	—	—	—	3.4	—	19.2	83.2	—
(ආ) පෞද්ගලික අංශයේ අනිකුත් ගනුදෙනුකරුවන්ට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය	155.0	136.2	—	2.9	7.6	—	—	—	—	—	—	—
(ඇ) සමුපකාර ආයතනයන්ගේ කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(ඈ) පෞද්ගලික අංශයේ අනිකුත් ගනුදෙනුකරුවන්ගේ කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු	—	100.8	144.4	35.7	12.4	—	—	132.0	—	55.1	—	1.1
(ඉ) වෙළඳ බැංකුවල අනිකුත් වගකීම් සහ ගිණුම් (ඉදිරි)	—	40.9	—	—	—	—	—	81.5	—	58.3	14.2	30.1
(ඊ) රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය	90.6	22.2	—	69.9	—	—	62.3	—	31.3	7.9	6.0	—
(උ) රාජ්‍ය සංස්ථාවල කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු	306.9	184.5	243.1	7.6	349.8	244.6	181.2	127.7	114.3	119.7	68.2	215.9
3. රාජ්‍ය අංශය	—	114.9	4.9	—	193.4	—	52.8	3.5	26.3	—	—	55.7
(අ) වෙළඳ බැංකු වෙතැති භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, රජයේ හා රජය ඇපවූ සුරැකුම් පත් සහ රජයේ ආනයන බිල්පත්	—	—	8.2	—	0.7	—	—	—	10.2	—	6.7	—
(ආ) රාජ්‍ය ගිණුම් යටතේ මිලදී ගත් මුදල් ගිරිම	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(ඇ) මහ බැංකුව වෙතැති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ රජයේ හා රජය ඇපවූ සුරැකුම් පත්	269.4	112.0	7.6	—	126.2	—	61.0	19.7	11.7	45.9	61.5	47.9
(ඈ) මහ බැංකුවේ අත්තිකාරම්	37.5	46.1	—	—	29.5	—	—	104.5	—	73.8	—	82.9
(ඉ) මහ බැංකුවේ අනිකුත් වගකීම් සහ ගිණුම් (ඉදිරි)	—	0.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(ඊ) මහ බැංකුවේ වෙනැති මුදල් ගිණුම්	—	69.4	71.9	—	—	—	67.4	—	66.1	—	—	29.4
(උ) බැංකු ක්‍රමය වෙනැති මුදල් ගිණුම්	0.2	1.7	—	—	—	—	4.7	—	—	0.3	—	0.7
4. නුවරඑළියේ පවත්නා ගිණුමක් සඳහා ගැලපිලි	571.2	465.6	470.8	501.0	569.2	485.5	539.0	356.5	443.4	267.4	256.3	250.3
මුළු සැපයුමේ වෙනස	+ 105.6	- 30.1	+ 83.5	+ 182.5	+ 176.0	+ 6.0						

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

* වටහට කළ අපනයන බිල්පත්වල වටිනාකම බැංකු විදේශීය වත්කම යටතේ ඇතුළත් කෙරිණි.

රාජ්‍ය සංස්ථාවන්ට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය රුපියල් දශලක්ෂ 6.0 කින් වැඩිවිය. ඉකුත් වර්ෂයේ අනුරූප කාලවර්ෂයේදී තුළදී එහි වූයේ, රුපියල් දශලක්ෂ 31.3 ක වැඩිවීමකි. අනෙක් අතට, පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය සැලකිය යුතු අන්දමින් රුපියල් දශලක්ෂ 41.3 කින් වැඩිවිය. 1971 වසරේදී එය, රුපියල් දශලක්ෂ 7.8 කින් පමණක් වැඩිවී. කෙසේ වුවද, මෙකී වැඩිවීමෙන් විශාලතම කොටසක් වූ රුපියල් දශලක්ෂ 28.4 ක ප්‍රමාණය ඇති වූයේ; 1972 අගෝස්තු මාසයේ දීය.

පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය වෙනත් හට ගත් රුපියල් දශලක්ෂ 130.5 ක් වූ මුළු ප්‍රසාරණය, සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් විට, රුපියල් දශලක්ෂ 33.7 ක ප්‍රමාණය - කින් බැංකු වෙත වූ කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු පිළිබඳ එකී අංශයේ සමුච්චනය මගින් තරමක් දුරට සමහන් කෙරිණි. රාජ්‍ය සංස්ථා හා සමුපකාර එකතුව, රුපියල් දශලක්ෂ 3.6 ක ප්‍රමාණයක් වූ තැන්පතු තබා ගන්නා ලදී. පෞද්ගලික අංශයේ ඉතිරි කොටස සතු තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 30.1 කින් වැඩි විය. 1971 අනුරූප කාලයේදී එහි රුපියල් දශලක්ෂ 55.1 ක විශාල වැඩිවීමක් වී. වෙළඳ බැංකු අනෙකුත් වගකීම් සහ ගිණුම් (ඉද්ධ) රුපියල් දශලක්ෂ 14.2 ක අඩුවීම සැලකිල්ලට ගනිමින් මුදල් සැපයුම කෙරෙහි වූ ඉද්ධ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම; සමස්ථ වශයෙන් පෞද්ගලික අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වයන් හා සම්බන්ධ වූයේ; රුපියල් දශලක්ෂ 111.0 ක ප්‍රමාණයක් විය.

විමර්ශණයට භාජනය වූ කාලවර්ෂයේදී තුළදී, විදේශීය ගෙවීම් අතිරික්තය වෙනත් හටගත් මූල්‍ය ප්‍රසාරණය රුපියල් දශලක්ෂ 43.4 ක ප්‍රමාණයක් වී. 1971 වර්ෂයේ සම කාලවර්ෂයේදී තුළදී, එහි රුපියල් දශලක්ෂ 290.0 ක ප්‍රසාරණයක් විය. වර්තන ගිණුම මත වූ ගෙවුම් ශේෂය රුපියල් දශලක්ෂ 210.0 හිඟයක් පෙන්නුම් කෙරිණි. නිල ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් රුපියල් දශලක්ෂ 75.0 ප්‍රමාණයක් වී. කෙසේ වුවද, මෙකී හිඟයන්ගෙන් ඇතිවිය හැකිව තිබූ සංකෝචණාත්මක බලපෑම, රුපියල් දශලක්ෂ 285.0 ප්‍රමාණයකින් වූ රජයේ විදේශාධාර ලැබීම් මගින්ද පෞද්ගලික ප්‍රාග්ධන සංචලනයන්හි රුපියල් දශලක්ෂ 35.0 ක අතිරික්තයකින් හා කෙටි කාලීන ණය මුදල්හි රුපියල් දශලක්ෂ 10.0 ඉද්ධ අඩුවීමක් හේතු කොට ගෙන ඕනෑවටත් වඩා සමහන් විය. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ, බැංකු ඉද්ධ විදේශීය වත්කම්හි රුපියල් දශලක්ෂ 43.4 ක වැඩිවීමකි. ²

බැංකු ක්‍රමය වෙත වූ ඉද්ධ විදේශීය වත්කම්හි දියුණුව, ප්‍රධාන වශයෙන්ම, මහ බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංචිතයේ රුපියල් දශලක්ෂ 57.2 වැඩිවීමක්ද, වෙළඳ බැංකු විදේශීය වත්කම්හි රුපියල් දශලක්ෂ 4.5 ක අඩුවීමක් සහ මහ බැංකුවේ විදේශීය වගකීම්හි රුපියල් දශලක්ෂ 9.7 ක වැඩිවීමක්ද පිළිබිඹු කරයි. මහ බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංචිතයේ වැඩිවීම්, ප්‍රධාන වශයෙන්ම, විශේෂ හැර ගැනීමේ අයිතීන් දැරීමහි රුපියල් දශලක්ෂ 80.3 ක වැඩිවීමකින් සහ විදේශීය මුදල් සහ ශේෂයන්හි රුපියල් දශලක්ෂ 26.2 ක අඩුවීමක් මගින් සකස් කෙරුණි. වගකීම් අංශය ගත් විට, මහ බැංකුවේ විදේශීය ණය ගැනීම් රුපියල් දශලක්ෂ 47.4 කින් අඩුවිණි. නමුත්, බැංකුව වෙත වූ ජාත්‍යන්තර සංචිතයන්හි තැන්පතු, ප්‍රධාන වශයෙන්ම රුපියල් දශලක්ෂ 57.6 කින් ප්‍රති මිලදී ගැනීම් ඉක්මවා; ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙනත් වූ මිලදී ගැනීම් හේතුකොටගෙන රුපියල් දශලක්ෂ 57.1 කින් වැඩි විය.

විමර්ශණයට භාජනය වූ කාලවර්ෂයේදී තුළදී, රාජ්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වයන් මගින් රුපියල් දශලක්ෂ 147.7 ක වඩා විශාලතම සංකෝචනයක් සිදු කෙරිණි. 1971 සමකාලවර්ෂයේදී තුළදී එය රුපියල් දශලක්ෂ 5.4 කි. කෙසේ වුවද, 1970/71 රජයේ මුදල් වර්ෂය 1971 සැප්තැම්බර් මාසයේදී අවසාන වූ අතර, 1971-1972 එහි මුදල් වර්ෂය 1972 දෙසැම්බර් මාසයෙන් අවසාන වීම හේතුකොට ගෙන, කාලවර්ෂයන් දෙක අතර සංසන්දනය යථාර්ථ එකක් නොවේ. මූල්‍ය වර්ෂයේ අවසාන කාර්තුවේදී රජයේ වියදම සාමාන්‍ය වශයෙන් වැඩිය. 1971-1972 මූල්‍ය වර්ෂයේදී අවසාන කාර්තුව වූයේ; 1972 ඔක්තෝබර් සිට දෙසැම්බර් දක්වා වූ කාලයයි.

2 මෙම රේදයෙහි ඇතුළත් ගෙවුම් ශේෂ දත්තයන් අවුරුද්දෙහි පළමු මාස අට සඳහා වූ ප්‍රමාණයන් අනුව ගණන් ගන්නා ලද පදනමක් මත සකස්කර ඇත. එම නිසා, එකී සංඛ්‍යා නියමාකාරයෙන්ම බැංකු සතු ඉද්ධ විදේශීය වත්කම්හි වෙනස්වීම්වලට එකතු නොවේ.

විමර්ශනයට භාජනය වූ කාලවිච්ඡේදය තුළදී, බැංකු ක්‍රමයට වූ රජයේ ණයගැති භාවය රුපියල් දශලක්ෂ 35.4 කින් අඩුවිය. 1971 අනුරූප කාලවිච්ඡේදය තුළදී, එහි වූයේ රුපියල් දශලක්ෂ 2.3 ක වැඩිවීමකි. මහ බැංකුවේ රාජ්‍ය පත්‍රිකා දැරීම, රුපියල් දශලක්ෂ 61.5 කින් වැඩිවිය. නමුත් රජයට දෙන ලද බැංකුවේ තාවකාලික අත්තිකාරම් රුපියල් දශලක්ෂ 47.9 කින් අඩුවිය. එමනිසා, මහ බැංකුවට වූ රජයේ ණයගැති භාවය රුපියල් දශලක්ෂ 13.6 කින් වැඩි වී ති. ඉකුත් වර්ෂයේ සමකාලවිච්ඡේදය තුළදී එහි රුපියල් දශලක්ෂ 34.2 ක අඩුවීමක් වී. අනෙක් අතට, රජයට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය රුපියල් දශලක්ෂ 49.0 කින් අඩු විය. 1971 වසරේදී එහි වූයේ; රුපියල් දශලක්ෂ 36.5 ක වැඩිවීමකි. රජයට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය අඩු වීම; භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීමහි රුපියල් දශලක්ෂ 58.0 ක අඩුවීමක්; රජයේ සුරැකුම් පත් සහ මුදල් ශීර්ෂයන්හි වැඩිවීම මගින් සුළු වශයෙන් සමහර කෙරිණි. සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් විට, බැංකු ක්‍රමයට වූ රජයේ ණයගැති භාවය හැර, රජය මගින්ද එහි මුදල් ශේෂයන්ට රුපියල් දශලක්ෂ 29.4 ක ප්‍රමාණයක් එකතු කිරීමට සමත් විය. 1971 වර්ෂයේදී, එය රුපියල් දශලක්ෂ 66.1 කින් පහත වැටිණි. මේ නිසා, රජයට දෙන ලද බැංකු ණය අඩුවීම මුළු සංකෝචනාත්මක බලපෑම සහ රජයේ මුදල් ශේෂයන්හි වැඩිවීම, රුපියල් දශලක්ෂ 64.8 ක ප්‍රමාණයක් වී. මහ බැංකුවේ අනෙකුත් වගකීම් හා ගිණුම් (ශුද්ධ) මගින් රුපියල් දශලක්ෂ 82.9 ක සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් සිදු කෙරිණි. 1971 සමකාලවිච්ඡේදය තුළදී එහි වූයේ, රුපියල් දශලක්ෂ 73.8 ක සංකෝචනයකි. ඒ නිසා, රාජ්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වයන්ට අදාළව මුදල් සැපයුම මත වූ ශුද්ධ බලපෑම රුපියල් දශලක්ෂ 147.7 ක සංකෝචනාත්මක එකක් විය.

I. (ඇ) බැංකු නොවන පෞද්ගලික අංශයේ ද්‍රවශීලතාව

1969-72 වර්ෂයන් සඳහා බැංකු නොවන පෞද්ගලික අංශයේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික ද්‍රවශීල වත්කම් ව්‍යාප්තිය II (ඇ) 3 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් ඉදිරිපත් කෙරේ. විමර්ශනය කරනු ලබන කාලවිච්ඡේදය තුළදී ප්‍රාථමික ද්‍රවශීල වත්කම් වල වැඩිවීම නොවැදගත් එකක් වූ අතර, ද්විතීයික ද්‍රවශීල වත්කම් රුපියල් දශලක්ෂ 151.0 තරම් වූ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වැඩි විය. ඒ අනුව, මුළු ප්‍රමාණයෙහි වූ ද්විතීයික ද්‍රවශීල වත්කම් කොටස, 1971 දෙසැම්බර් අවසානය වන විට පැවැති සියයට 61.4 සිට 1972 අගෝස්තු අවසානය වන විට සියයට 62.4 දක්වා ඉහළ නැගුණි.

ප්‍රාථමික ද්‍රවශීල වත්කමහි වෙනස්වීම, ඉල්ලුම් තැන්පතු වල රුපියල් දශලක්ෂ 36.1 ක පහළ වැටීමකින් සහ ව්‍යවහාර මුදල් දැරීමහි වූ රුපියල් දශලක්ෂ 42.1 වැඩිවීමක් තුළින් පිළිබිඹු වී ති එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මුදල් සැපයුමෙහි වූ ව්‍යවහාර මුදල් අනුපාතය, 1971 දෙසැම්බර් අවසානය වන විට පැවැති සියයට 51.9 යේ සිට 1972 අගෝස්තු අවසානය වන විට සියයට 53.7 දක්වා ඉහළ ගියේය. විමසීමට ලක්වූ කාලවිච්ඡේදය තුළදී ඉල්ලුම් තැන්පතු වල මාසික සාමාන්‍ය මට්ටම රුපියල් දශලක්ෂ 1013.9 ක් විය. මෙය, 1971 සමකාලවිච්ඡේදයෙහි පැවති සාමාන්‍යය වූ රුපියල් දශලක්ෂ 1013.8 ට වඩා වැඩි වූයේ; රුපියල් දශලක්ෂ 0.1 කින් පමණි. කෙසේ වුවද, ඉල්ලුම් තැන්පතු පරිමාවෙහි එකතැන රැඳීම, ඒවායෙහි පිරිවැටුම් අනුපාතිකයෙහි වැඩිවීමක් මගින් කිසියම් ප්‍රමාණයකට සතුටුදායක බවක් පෙන්නුම් කෙරිණි. 1971 කාලවිච්ඡේදයේදී, එකී මාසික සාමාන්‍යය 1.99 සිට 2.17 දක්වා වැඩි විය. අනෙක් අතට, මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල් දැරීමහි මාසික සාමාන්‍යය මට්ටම 1971 සමකාලවිච්ඡේදයේදී වූ සාමාන්‍යයට වඩා රුපියල් දශලක්ෂ 50.1 කින් ඉහල් විය ඒ අනුව, මහජනයාගේ ගනුදෙනු සඳහා ව්‍යවහාර මුදල් යොදා ගැනීම වැඩිවී ඇති බව පැහැදිලි විය. ඉකුත් වසරේ වාර්තාව මගින් මෙකී ලක්ෂණය සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

මුදල් සැපයුමෙහි ව්‍යවහාර මුදල් සංයුතියෙහි වූ වැඩිවීම, ව්‍යවහාර මුදල් නිකුතුවෙහි ඉහළ අගයන් දරන නෝට්ටු වල වැඩිවීමක් සමගද සම්බන්ධ විය. රුපියල් 100 සහ රුපියල් 50 නෝට්ටු එකතුව, 1970 සහ 71 අවසානයේදී වූ මුළු ව්‍යවහාර මුදල් නිකුතුවෙන් පිළිවෙලින් සියයට 47.0 ක් සහ සියයට 57.1 ක් සකස් කෙරිණි. 1972 අගෝස්තු අවසානයේදී සියයට 60.9 දක්වා එය වැඩි විය. මුදල් සැපයුමෙහි සංයුතිය සහ ව්‍යවහාර මුදල් වල සැකැස්ම II (ඇ) 4 සහ II (ඇ) 5 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් දක්වේ.

II (අ) 3 වැනි සංඛ්‍යා සටහන
බැංකු නොවන පෞද්ගලික අංශයෙහි ද්‍රවශීල වත්කම්
(මිස අවසානයට වූ)

සැකැස්ම	මුහුණය (රුපිය දශලක්ෂ)				දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් (අ)			
	1969 දෙසැ.	1970 දෙසැ.	1971 අගෝ.	1971 දෙසැ.	1969 දෙසැ.	1970 දෙසැ.	1971 අගෝ.	1971 දෙසැ.
1. මූලික ද්‍රවශීල වත්කම්								
(අ) නෝට්ටු හා කාඩ්	1,083.9	935.1	1,122.1	1,115.3	10.1	8.0	9.5	9.4
(ආ) ඉල්ලීම් තැන්පතු	799.2	1,031.5	1,020.5	1,033.8	7.4	8.9	8.6	8.7
එකතුව	1,883.1	1,966.6	2,142.6	2,149.1	17.5	16.9	18.1	18.2
වෙනසෙහි සියයට ගණන	- 1.6	+ 4.4	+ 8.9	+ 0.3				
2. ද්විතීයික ද්‍රවශීල වත්කම්								
(අ) වෙළෙඳ බැංකු වෙතැති ඉතුරුම් තැන්පතු	375.1	534.4	574.6	614.4	3.5	4.6	4.9	5.2
(ආ) තැපැල් කන්තෝරු ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව වෙතැති ඉතුරුම් තැන්පතු	490.5	594.4	605.4	659.0*	4.6	5.1	5.1	5.6
(ඇ) ලංකා ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව වෙතැති ඉතුරුම් තැන්පතු	102.4	113.3	160.6	197.7*	0.9	1.0	1.4	1.7
(ඈ) ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව වෙතැති ඉතුරුම් තැන්පතු	594.3	613.8	643.5	671.4	5.5	5.3	5.4	5.7
(ඉ) වෙළෙඳ බැංකු වෙතැති කාර්ලින තැන්පතු	-	-	-	-	-	-	-	-
(ඊ) ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව වෙතැති කාර්ලින තැන්පතු	-	-	-	-	-	-	-	-
(උ) මෙරට නේවාසිකයන් සතු විදේශීය ජේෂ්	-	-	-	-	-	-	-	-
(ඌ) ඉතුරුම් සහතික පත්	86.3	73.1	66.8	65.3	0.8	0.6	0.6	0.6
(එ) භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	15.4	12.7	12.2	13.3	0.1	0.1	0.1	0.1
(ඵ) බදු සාධිත සහතික පත්	15.8	43.5	45.4	53.1	0.1	0.4	0.4	0.4
(ඹ) රජයේ පිළිතපත්	937.4	1,024.2	1,115.7	1,148.7	8.7	8.8	9.4	9.7
එකතුව	2,617.2	3,009.4	3,224.2	3,422.9*	24.3	25.9	27.3	28.9
වෙනසෙහි සියයට ගණන	+ 9.6	+ 15.0	+ 7.1	+ 6.2				
3. පෞද්ගලික අංශයේ මුළු ද්‍රවශීල වත්කම්	4,500.3	4,976.0	5,366.8	5,572.0	41.9	42.8	45.4	47.1
වෙනසෙහි සියයට ගණන	+ 4.7	+ 10.6	+ 7.8	+ 3.8				
තැපැල් කන්තෝරු ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, ලංකා ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, වෙළෙඳ බැංකුව, සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල ආදී රජයේ මූල්‍ය සංස්ථාන වෙත වූ භාණ්ඩාගාර බිල් පත් සහ රජයේ පිළිතපත් ඉහතින් දක්වා ඇති සංඛ්‍යාවන්ට ඇතුළත් කොට නොමැත.	2,026.5	2,168.9	2,594.7	2,735.6	18.8	18.7	21.9	23.1

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

* තාවකාලිකය. † ස්ථාවර තැන්පතු ඇතුළත්ය.
 (අ) පවත්නා සාධක වියදම් මිල

II (ඇ) 4 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

මුදල් සැපයුමෙහි සංයුතිය

රුපියල් දශලක්ෂ වලින්

කාලපරිච්ඡේදය අවසානයේදී	මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්		මහජනයා වෙතැති ඉල්ලුම් කැන්පතු		මුළු මුදල් සැපයුම
	ප්‍රමාණය	මුළු මුදල් සැපයුමෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්	ප්‍රමාණය	මුළු මුදල් සැපයුමෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්	
1958	529.8	49.2	546.9	50.8	1,076.8
1959	565.0	48.0	612.7	52.0	1,177.7
1960	595.3	49.2	613.6	50.8	1,208.9
1961	692.2	53.8	596.4	46.2	1,288.6
1962	712.6	53.1	630.0	46.9	1,342.7
1963	828.4	55.0	677.7	45.0	1,506.0
1964	853.0	52.6	768.8	47.4	1,621.8
1965	901.4	52.5	814.3	47.5	1,715.7
1966	882.5	53.2	776.4	46.8	1,658.9
1967	979.9	54.2	827.7	45.8	1,807.6
1968	1,066.2	55.7	847.0	44.3	1,913.2
1969	1,083.9	57.6	799.2	42.4	1,883.1
1970	935.1	47.6	1,031.5	52.4	1,966.6
1971	1,115.3	51.9	1,033.8	48.1	2,149.1
අගෝස්තු 1972	1,157.4	53.7	997.7	46.3	2,155.1

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

II (ඇ) 5 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

රුපියල් 100, 50, 10 සහ 5 හේ වටිනාකම අනුව ව්‍යවහාර මුදල් සංයුතිය

රුපියල් දශ ලක්ෂ

කාලපරිච්ඡේදය අවසානයේදී	රු: 100	රු: 50	රු: 10	රු: 5	ව්‍යවහාර මුදල් නිකුතුව*
1957	116.5	116.7	155.8	29.9	475.1
1958	157.5	143.6	184.0	33.7	578.3
1959	174.5	152.1	193.5	36.2	621.3
1960	148.4	148.4	237.6	40.1	644.6
1961	211.9	180.3	254.6	42.1	763.8
1962	238.2	186.8	241.9	42.8	789.4
1963	275.3	236.7	257.6	46.5	900.9
1964	168.4	258.3	359.5	55.5	932.1
1965	239.9	297.8	319.7	50.5	1,002.8
1966	272.0	292.9	288.2	48.6	993.7
1967	316.2	313.1	296.3	51.3	1,072.8
1968	393.7	330.6	299.5	55.3	1,181.9
1969	435.7	322.9	293.7	54.1	1,212.7
1970	252.0	261.0	384.4	71.4	1,090.4
1971	421.1	312.9	353.1	70.7	1,285.1
1972	532.4	351.4	353.9	74.9	1,444.8

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

* රුපියල් 2 සහ රුපියල් 1 වටිනාකම සඳහන් නොවූවා හා කෘෂි සියල්ලම අඩංගු වෙයි.

වෙළඳ බැංකු වෙතැති පෞද්ගලික අංශයෙහි නැන්පතු අයිතිය II (ඇ) 6 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් දක්වේ. මෙම සංඛ්‍යා සටහන සඳහා දත්තයන්, ත්‍රෛමාසික පදනමක් යටතේ, බැංකු වලින් ලබා ගෙන ඇති අතර, 1972 සැප්තැම්බර් 1 වෙනිදා පටන් ගත් බැංකු සේවක වැඩ වර්ජනය නිසා, අවසාන ත්‍රෛමාසිකයන් සඳහා දත්තයන් සැපයීමට බැංකු අපොහොසත් වී ඇත. ඒ නිසා, මෙම විග්‍රහය වර්ෂයෙහි පුරම භාගයට සීමාවෙයි.

II (අ) 6 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

වෙළඳ බැංකු වෙනැති පෞද්ගලික අංශයේ ඉල්ලුම්, කාලීන හා ඉතුරුම් නැන්පතු අයිතිය (කාලච්ඡේදය අවසානයේදී)

රුපියල් දශලක්ෂ වලිනි.

අයිතිය	ඉල්ලුම්		කාලීන		ඉතුරුම්		එකතුව	
	ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
මූල්‍ය ආයතන								
1970 දෙසැම්බර් ..	56.1	5.7	135.3	24.0	16.3	3.0	207.7	10.0
1971 මාර්තු ..	55.1	5.7	131.5	23.3	18.7	3.4	205.3	9.9
1971 ජූනි ..	55.9	5.8	131.0	24.0	18.3	3.2	205.3	9.9
1971 සැප්තැම්බර් ..	47.8	4.9	126.6	22.3	18.1	3.1	192.5	9.1
1971 දෙසැම්බර් ..	59.0	5.9	123.1	21.4	18.8	3.1	200.9	9.2
1972 මාර්තු ..	54.2	5.8	122.7	21.9	18.8	3.0	195.6	9.3
1972 ජූනි ..	60.1	6.1	114.9	20.5	19.3	3.0	194.3	8.9
වැවිලි								
1970 දෙසැම්බර් ..	56.8	5.8	42.1	7.5	0.3	0.1	99.2	4.8
1971 මාර්තු ..	89.1	9.2	42.8	7.6	0.4	0.1	132.3	6.4
1971 ජූනි ..	64.4	6.7	37.5	6.9	0.4	0.1	102.3	4.9
1971 සැප්තැම්බර් ..	66.8	6.9	30.4	5.4	0.2	...	97.4	4.6
1971 දෙසැම්බර් ..	61.2	6.2	30.4	5.3	0.5	0.1	92.2	4.2
1972 මාර්තු ..	56.2	6.0	28.2	5.0	0.3	...	84.7	4.0
1972 ජූනි ..	51.9	5.3	21.3	3.8	0.6	0.1	73.9	3.4
වෙළෙඳ								
1970 දෙසැම්බර් ..	185.1	18.8	94.6	16.8	6.4	1.2	286.1	13.7
1971 මාර්තු ..	172.7	17.9	97.4	17.2	7.2	1.3	277.3	13.3
1971 ජූනි ..	176.8	18.4	97.9	17.9	8.1	1.4	282.9	13.6
1971 සැප්තැම්බර් ..	150.8	15.6	119.7	21.1	8.6	1.5	279.1	13.2
1971 දෙසැම්බර් ..	146.5	14.8	102.2	17.8	9.9	1.6	258.7	11.9
1972 මාර්තු ..	129.0	13.8	80.2	14.3	10.4	1.7	219.7	10.4
1972 ජූනි ..	195.5	20.0	90.3	16.1	11.5	1.8	297.4	13.7
නිෂ්පාදන ආයතන								
1970 දෙසැම්බර් ..	98.9	10.0	41.7	7.4	0.4	0.1	141.0	6.8
1971 මාර්තු ..	109.7	11.3	39.8	7.0	0.2	...	149.8	7.2
1971 ජූනි ..	98.3	10.2	24.3	4.5	0.1	...	122.6	5.9
1971 සැප්තැම්බර් ..	116.8	12.0	30.5	5.4	0.5	...	147.8	7.0
1971 දෙසැම්බර් ..	138.6	13.9	32.0	5.6	3.0	0.5	173.6	8.0
1972 මාර්තු ..	119.2	12.8	32.3	5.8	2.0	0.3	153.5	7.3
1972 ජූනි ..	109.1	11.2	38.1	6.8	3.5	0.5	150.8	6.9
අනෙකුත් ව්‍යාපාර								
1970 දෙසැම්බර් ..	107.0	10.9	50.7	9.0	8.2	1.5	165.9	8.0
1971 මාර්තු ..	109.1	11.3	54.7	9.7	8.8	1.6	172.5	8.3
1971 ජූනි ..	110.9	11.5	49.2	9.0	11.0	1.9	171.1	8.2
1971 සැප්තැම්බර් ..	126.8	13.1	55.4	9.8	7.2	1.2	189.4	9.0
1971 දෙසැම්බර් ..	116.1	11.7	69.3	12.0	9.6	1.6	195.0	8.9
1972 මාර්තු ..	110.8	11.9	77.2	13.8	8.8	1.4	196.7	9.3
1972 ජූනි ..	116.1	11.9	71.7	12.8	9.2	1.4	197.1	9.0
ප්‍රාදේශීය බලමණ්ඩල								
1970 දෙසැම්බර් ..	16.9	1.7	12.2	2.2	0.2	...	29.3	1.4
1971 මාර්තු ..	18.4	1.9	12.1	2.1	0.2	...	30.8	1.5
1971 ජූනි ..	21.3	2.2	12.4	2.3	0.2	...	33.9	1.6
1971 සැප්තැම්බර් ..	26.2	2.7	12.3	2.2	0.3	...	38.8	1.8
1971 දෙසැම්බර් ..	31.4	3.2	11.7	2.0	0.3	...	43.4	2.0
1972 මාර්තු ..	33.5	3.6	11.3	2.0	0.2	...	45.1	2.1
1972 ජූනි ..	34.4	3.5	12.1	2.2	0.2	...	46.8	2.1
ව්‍යාපාර නොවන ආයතන								
1970 දෙසැම්බර් ..	59.7	6.1	54.2	9.6	7.8	1.5	121.7	5.8
1971 මාර්තු ..	58.1	6.0	53.2	9.4	7.5	1.4	118.8	5.7
1971 ජූනි ..	61.6	6.4	55.8	10.2	7.7	1.3	125.0	6.0
1971 සැප්තැම්බර් ..	62.1	6.4	46.1	8.1	7.3	1.3	115.6	5.5
1971 දෙසැම්බර් ..	58.8	5.9	46.6	8.1	8.2	1.3	113.6	5.2
1972 මාර්තු ..	54.5	5.8	47.5	8.5	8.5	1.4	110.5	5.2
1972 ජූනි ..	62.7	6.4	47.3	8.4	8.2	1.3	118.2	5.4
සුද්ගලයන්								
1970 දෙසැම්බර් ..	403.6	41.0	132.4	23.5	496.0	92.6	1,032.0	49.5
1971 මාර්තු ..	354.2	36.6	133.2	23.6	503.5	92.1	991.0	47.7
1971 ජූනි ..	373.4	38.8	137.2	25.2	526.4	92.0	1,037.1	49.9
1971 සැප්තැම්බර් ..	372.4	38.4	146.3	25.8	534.3	92.7	1,053.1	49.8
1971 දෙසැම්බර් ..	381.3	38.4	160.2	27.8	564.0	91.8	1,105.5	50.6
1972 මාර්තු ..	375.6	40.2	161.1	28.7	566.3	92.1	1,102.9	52.3
1972 ජූනි ..	347.7	35.6	166.0	29.5	586.2	91.8	1,099.9	50.5
එකතුව								
1970 දෙසැම්බර් ..	984.1	100.0	563.1	100.0	535.6	100.0	2,082.8	100.0
1971 මාර්තු ..	966.5	100.0	564.9	100.0	546.5	100.0	2,077.9	100.0
1971 ජූනි ..	962.6	100.0	545.3	100.0	572.2	100.0	2,080.1	100.0
1971 සැප්තැම්බර් ..	969.7	100.0	567.3	100.0	576.5	100.0	2,113.7	100.0
1971 දෙසැම්බර් ..	993.0	100.0	575.6	100.0	614.4	100.0	2,183.0	100.0
1972 මාර්තු ..	933.1	100.0	560.6	100.0	615.2	100.0	2,108.9	100.0
1972 ජූනි ..	977.6	100.0	561.8	100.0	638.8	100.0	2,178.3	100.0

1972 ප්‍රථම භාගයේදී ව්‍යාපාරික අංශය සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු වල රුපියල් දශලක්ෂ 11.3 ක වැඩිවීමක්, ව්‍යාපාරික නොවන අංශයෙහි තැන්පතු වල සිදුවූ රුපියල් දශලක්ෂ 26.7 ක පහළ වැටීමක් මගින් මුළුමනින්ම සමහන් වීණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, පෞද්ගලික අංශයෙහි මුළු ඉල්ලුම් තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 15.4 කින් පහත වැටුණි. මෙය, මීට පෙර වර්ෂයෙහි අනුරූප කාලවර්ෂයේ රටාවම අනුගමනය කර ඇති බව පෙනේ. එහිදීද, ව්‍යාපාරික අංශයෙහි ඉල්ලුම් තැන්පතු වල රුපියල් දශලක්ෂ 2.4 ක වැඩිවීමක්, ව්‍යාපාරික නොවන අංශයෙහි වූ රුපියල් දශලක්ෂ 23.9 ක අඩුවීම මගින් සමහන් කරන ලදුව; සමස්ථයක් වශයෙන් පෞද්ගලික අංශයෙහි තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 21.5 කින් පහත වැටීමට තුඩු දුනි. වෙළඳ ආයතනයන් සතු තැන්පතු වල රුපියල් දශලක්ෂ 49.0 ක් වූ සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් සහ පිළිවෙලින් නිෂ්පාදන ආයතනයන් හා වැවිලි කර්මාන්තයන්හි සතු තැන්පතු වල වූ රුපියල් දශලක්ෂ 29.5 හා රුපියල් දශලක්ෂ 9.3 ක අඩුවීමත්, ව්‍යාපාරික අංශය සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු වල වෙනස්වීමේ ප්‍රධාන ලක්ෂණයන් විය. ව්‍යාපාරික නොවන අංශයේ ඉල්ලුම් තැන්පතු වල වෙනස්වීම පැහැදිලි වූයේ; පුද්ගලයන් වෙතැති ඉල්ලුම් තැන්පත්හි රුපියල් දශලක්ෂ 33.6 ක සැලකිය යුතු අඩුවීමක් මගිනි. ඉකුත් වසරේ අනුරූප කාලවර්ෂය තුළදී, රුපියල් දශලක්ෂ 30.2 ක එවැනිම අඩුවීමක් විය. මුළු ඉල්ලුම් තැන්පතු වල පුද්ගලයන් සතු කොටස, 1970 ජුනි අවසානයේදී සියයට 42.7 ක්ව පැවතියේ, ඊටපසු අවුරුද්දේදී සියයට 38.8 දක්වා සහ 1972 ජුනි අවසානයේදී සියයට 35.6 දක්වාත් අඩු විය.

වෙළඳ බැංකු වෙතැති පෞද්ගලික අංශයේ කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු වල, ඉකුත් වර්ෂයේ ප්‍රථම භාගයේහි වූ රටාවම දක්නට ලැබුණි. 1971 ප්‍රථම භාගයේදී, කාලීන තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 13.8 කින් පහළ වැටුණු අතර, ඉතුරුම් තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 24.4 කින් ඉහළ නැඟුණි. මෙම වර්ෂයේදී කාලීන තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 17.8 කින් පහත වැටුණු අතර, ඉතුරුම් තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 36.6 කින් ඉහළ ගියේය. මූල්‍ය ආයතන, වැවිලි අංශය සහ අනිකුත් වෙළඳ ආයතනයන් සතු කාලීන තැන්පතු පිළිවෙලින්, රුපියල් දශලක්ෂ 8.2 කින්, රුපියල් දශලක්ෂ 9.1 කින් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 11.9 කින් පහළ ගිය අතර; නිෂ්පාදන ආයතන සහ පුද්ගලයන් සතු ඒවා, පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 6.1 කින් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 5.8 කින් ඉහළ ගියේය. සාමාන්‍යයෙන්, ඉතුරුම් තැන්පතු වල වැඩිවීම පිළිබිඹු වූයේ; මුළුමණින්ම වාගේ, පුද්ගලයින් සතු ඒවා තුළිනි. 1972 අගෝස්තු මස අවසානයේදී, වෙළඳ බැංකු සතු කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු එකතුවෙහි බැංකු නොවන පෞද්ගලික අංශය සතු මුළු ද්විතීයික ද්‍රවශීල වත්කම් වලින් සියයට 36.9 ක්වී. මෙය, ඉකුත් වර්ෂයේ අගෝස්තු අවසානය වන විට සියයට 37.8 ක් වී තිබුණි.

තැපැල් කන්තෝරු ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, ලංකා ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව සහ ඉතුරුම් සහතික අරමුදල ඒකාබද්ධ කොට පිහිටුවන ලද ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, 1972 අප්‍රේල් 1 වෙනිදා කටයුතු ආරම්භ කළාය. 1972 අගෝස්තු අවසානය වන විට, මෙම බැංකුවේ මුළු තැන්පතු, කලින් පැවති බැංකු දෙක සතුව, 1971 දෙසැම්බර් අවසානයේදී වූ තැන්පතු මට්ටම වඩා, රුපියල් දශලක්ෂ 29.9 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළේය. 1971 සමකාලවර්ෂයේදී එකී බැංකු සතුවූ මුළු තැන්පතුවල වැඩිවීම රුපියල් දශලක්ෂ 58.3 කට වඩා වැඩිවිය. රුපියල් දශලක්ෂ 29.9 ක් වූ තැන්පතු වැඩිවීම සැකසුනේ; රුපියල් දශලක්ෂ 18.9 ක ස්ථාවර තැන්පතු වැඩිවීමකින් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 11.0 ක ඉතුරුම් තැන්පතු වැඩිවීමකිනි. වෙළඳ බැංකු මගින් ගෙවනු ලබන පොළී ප්‍රමාණයට වඩා සියයට 2.7 ක් වූ වැඩි පොළී ප්‍රමාණයක් ගෙවද්දී සහ වෙළඳ බැංකු වලට වඩා පුළුල් භූගෝලීය පැතිරීමක් ඇති ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවට වඩා, සමකාලවර්ෂය තුළදී වෙළඳ බැංකු වෙතැති ඉතුරුම් තැන්පතු වල එකතුව රුපියල් දශලක්ෂ 20.9 ක්ව සැලකිය යුතු ලෙස ඉහල් විය.

විමර්ශනයට භාජනය වූ කාලවර්ෂය තුළදී, බැංකු නොවන පෞද්ගලික අංශය වෙතැති රජය මතවූ හිමිකම් රුපියල් දශලක්ෂ 90.7 කින් ඉහළ ගියේය. ඉකුත් වර්ෂයේ සමකාලවර්ෂය තුළදී, එහි වූයේ; රුපියල් දශලක්ෂ 92.9 ක වැඩිවීමකි. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බදු

සංචිත සහතික පත් දැරීමේ වූ වැඩිවීම, නොසැලකිය යුතු තරම් වන අතර, රජයේ පිළිනපත් දැරීම, රුපියල් දශලක්ෂ 90.5 කින් ඉහළ නැගුණි. රක්ෂණ සංස්ථාව මගින් දරන ලද පිළිනපත්හි වැඩිවීම රුපියල් දශලක්ෂ 50.6 කින්, පුරුදු පරිදි, ඉන් අඩකටත් වඩා එකතු වූයේ බැංකු නොවන පෞද්ගලික අංශය වෙතිනි. භාරකාර, සුභසාධක, විශ්‍රාම සහ අර්ථසාධක අරමුදල් (සේවක අර්ථසාධක අරමුදල හැර) ඒවායේ දැරීම් රුපියල් දශලක්ෂ 40.9 කින් වැඩි කෙරිණි.

සාරාංශ වශයෙන් දක්වන විට, බැංකු නොවන පෞද්ගලික අංශයේ ද්විතීයික වත්කම සඳහා පසුගිය වාර්ෂික වාර්තාවන්හි පෙන්නුම් කරන ලද උපනතියෙහි අඛණ්ඩ පැවැත්මක් විමර්ශනයට භාජනය වූ කාලවර්ෂයේදී දක්නට ලැබුණි. මුළු ද්විතීයික ද්‍රවශීල වත්කම හා රජය මත වූ හිමිකම්හි කොටසද 1971 දෙසැම්බර් අවසානයේදී වූ සියයට 35.5 සිට 1972 අගෝස්තු අවසානයේදී වූ සියයට 36.5 දක්වා වැඩිවෙමින් පැවතිණි. කෙසේ වුවද, රජය මත වූ හිමිකම් පැමිණිලි මුළු ප්‍රමාණයම වාගේ ආයතනික ආයෝජකයන් විසින් පවත්වා ගෙන එමින් සිටී ඉල්ලුම් තැන්පතු වලට එරෙහිව, ව්‍යවහාර මුදල් දැරීම් වැඩිවීම ප්‍රාථමික ද්‍රවශීල වත්කම වර්ධනයෙහිදී දක්නට ලැබුණු අහිතකර ලක්ෂණය විය. සියලුම මූල්‍ය වත්කම් එකතුව, 1972 අගෝස්තු අවසානයේදී දළ ජාතික නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 45.2 ප්‍රමාණයක් විය. 1971 අවසානයේදී එය සියයට 47.1 ක් විය.

1. (ඇ) පොළී අනුපාතික

1972 මැයි මාසයේදී, සියයට 5 සිට සියයට 11 දක්වා ඉතුරුම් සහතික පත් මත වූ අනුපාතිකයේ වෙනස් කිරීම හැර, විමර්ශනයට භාජනය වූ කාලවර්ෂයේදී, පොළී අනුපාතිකයන්හි වෙනස්වීම් දක්නට නොලැබුණි.

2. (ඈ) වෙළඳ බැංකු කටයුතු - ප්‍රධාන උපනතීන්

විමර්ශනයට ලක්වූ කාලවර්ෂයේදී, මුදල් සැපයුමේ වූ රුපියල් දශලක්ෂ 6.0 ක ප්‍රමාණවත් වැඩිවීමක් හා සම්බන්ධව බලන කල, මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල් දැරීමේ වූ රුපියල් දශලක්ෂ 42.1 ක සැලකිය යුතු වැඩිවීමක්, වෙළඳ බැංකු වල සම්පත් එකතුවීම කෙරෙහි භාතිකර විය. එම කාලවර්ෂයේදී වාණිජ බැංකු කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු වල වැඩිවීමද එතරම් විශාල නොවීය. පසුගිය වර්ෂය හා සම්බන්ධව බලන විට, බැංකු වල ද්‍රවශීලතාව පහළ දැමීම කෙරෙහි මෙය බලපෑවේය. 1969 සහ 1970 වර්ෂයන්හිදී පිළිවෙලින් සියයට 32.4 ක සහ සියයට 30.8 ක් වූ සාමාන්‍ය අනුපාතිකයන්ට වඩා මුළු තැන්පතු වලට වූ ද්‍රවශීල වත්කමේ මාසික සාමාන්‍ය අනුපාතිකය සියයට 33.9 ක් ව පැවතිනි. ඒ අනුව, පිළිබිඹු වූයේ බැංකු ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය වඩාත් සතුටුදායක බවය. කෙසේ වුවද, මුළු තැන්පතු වලට වූ මුදල්වල සාමාන්‍ය අනුපාතිකයද 1971 අනුරූප කාලවර්ෂයේදී වූ එකී ප්‍රමාණයට වඩා ඉහල් වූයේ, සාමාන්‍ය වශයෙනි. මහ බැංකුව වෙතින් වූ ණය ගැනීම් සුළු වශයෙන් පහල විය.

2. (ආ) බැංකු වත්කම හා වගකීම් ව්‍යුහය

විමර්ශනයට ලක්වූ කාලවර්ෂයේදී, වෙළඳ බැංකු මුළු වත්කම/වගකීම් හි රුපියල් දශලක්ෂ 45.5 ක වැඩිවීම ඉකුත් වසරේ සම කාලවර්ෂයේදී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 51.2 ක වැඩිවීමක් හා සැසඳේ. වගකීම් අංශයේ ප්‍රධාන වෙනස්වීම් වූයේ; “අනෙකුත් වගකීම්” වල රුපියල් දශලක්ෂ 90.1 ක ක්‍රියුණු පහත වැටීමක් සහ අන්තර් බැංකු ණය ගැනීම් හි රුපියල් දශලක්ෂ 93.6 ක ඉහළ යාමකි. 1971 සමකාලවර්ෂයේදී, “අනෙකුත් වගකීම්” රුපියල් දශලක්ෂ 6.5 කින් ඉහළ ගිය අතර, අන්තර් බැංකු ණය ගැනීම් රුපියල් දශලක්ෂ 27.5 කින් පහත වැටුණි. රුපියල් දශලක්ෂ 35.3 කින් තැන්පතු වැඩි වූයේ; එය රජයේ තැන්පත්හි වූ රුපියල් දශලක්ෂ 39.3 වැඩිවීමක් හා පෞද්ගලික අංශයේ තැන්පතු වලට වූ රුපියල් දශලක්ෂ 4.0 ක අඩුවීමක් මගින් සැකසුනි. 1971 අනුරූප කාලවර්ෂයේදී තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 50.3 කින් වැඩි විය. එය සිදු වූයේ, පෞද්ගලික අංශයේ තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 61.1 ක වැඩිවීමක් සහ රජයේ තැන්පතු වල රුපියල් දශලක්ෂ 10.9 ක අඩුවීමක් හේතුවකට

ගෙනය. 1971 කාලවර්ෂයේදී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 23.9 ක වැඩිවීමක් හා සසඳන කල්හි, මෙම වර්ෂයේදී, වෙළඳ බැංකු ප්‍රාග්ධන සහ සංචිත රුපියල් දශලක්ෂ 7.0 කින් වැඩි විය.

වෙළඳ බැංකු වල වත්කම් අතර, ණය මුදල් සහ අත්තිකාරම් රුපියල් දශලක්ෂ 44.5 කින් වැඩිවිය. 1971 සමකාලවර්ෂයේදී එහි වූයේ රුපියල් දශලක්ෂ 95.4 ක වැඩිවීමකි. ස්ථාවර හා අනිකුත් තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 69.0 කින් පහළ වැටුණි. 1971 කාලවර්ෂයේදී එහි රුපියල් දශලක්ෂ 27.8 ක සුළු අඩුවීමක් විය. මුදල් දැරීමහි (ව්‍යවස්ථාපිත සංචිතයන්ද ඇතුළුව) රුපියල් දශලක්ෂ 33.2 ක සැලකිය යුතු පහත වැටීමක් සටහන් වූ අතර 1971 කාලවර්ෂයේදී එහි වූයේ, රුපියල් දශලක්ෂ 10.3 ක අඩුවීමකි. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීමද රුපියල් දශලක්ෂ 58.0 කින් පහළ ගියේය. 1971 සමකාලවර්ෂයේදී, එහි රුපියල් දශලක්ෂ 14.6 ක වැඩිවීමක් විය. ඒ අනුව, 1972 පළමු මාස 8 තුළදී වාණිජ බැංකු වල ද්‍රවශීලතාව 1971 සමකාලවර්ෂයේදී තරම් ඉහළ නොවීය. නමුත්, 1969 සහ 1970 වර්ෂයන් සම්බන්ධයෙන් බලන විට, ඒවායේ ද්‍රවශීලතාව ඉහළ එකක් වූයේ; එය දනටමත් විස්තර කර ඇත. ඇත්ත වශයෙන්ම, 1971 දී අධි ද්‍රවශීලතාවක් වෙළඳ බැංකු සතුව පැවතුනා යයි කිව හැකිය. මෙය, විමර්ශණයට ලක්වූ කාලවර්ෂයේදී අඩු පරිමාණයකින් වුවද පවත්වා ගෙන යනු ලැබිණ. මෙය එකී කාලවර්ෂයේදී සඳහා, සියයට 70.1 කින් මුළු තැන්පතු වලට වූ (මිලදී ගත් සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළුව) ණය මුදල් සහ අත්තිකාරම්හි මාසික සාමාන්‍ය අනුපාතිකය මගින් තහවුරු කෙරේ. 1971 අනුරූප කාලවර්ෂයේදී සඳහා වූ සියයට 66.7 ක අනුපාතිකයට වඩා එය ඉහළ වූ නමුත්, 1969 සහ 1970 වර්ෂයන් සඳහා පිළිවෙලින් සියයට 79.5 ක සහ සියයට 85.5 ක් වූ අනුපාතිකයන්ට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. කෙසේ වුවද, විමර්ශණයට ලක්වූ කාලවර්ෂයේදී බැංකු ණය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ ඉල්ලුමේ යම්කිසි වැඩිවීමක් ඇතිවී තිබෙන බව පැහැදිලිය.

1962 - 72 කාලවර්ෂයේදී සඳහා වෙළඳ බැංකු සංගෘහිත වත්කම් සහ වගකීම් හි තෝරා ගත් ශීර්ෂයන් පිළිබඳ සංඛ්‍යාවන් II (ඇ) 7 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් දක්වෙයි.

2. (ඇ) අරමුදල් මූලාශ්‍ර සහ ඒවායේ උපයෝගීකරණය

1969 - 72 කාලවර්ෂයේදී සඳහා වාණිජ බැංකු වල සම්පත් සහ ඒවායේ උපයෝගීකරණය පිළිබඳ වෙනස්කම් II (ඇ) 8 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් පෙන්වුම් කෙරේ.

1971 පළමු මාස අට තුළදී, වාණිජ බැංකු සමග වූ පෞද්ගලික අංශයේ (සමුපකාර සහ රජයේ සංස්ථාවන්ද ඇතුළුව) ගනුදෙනු රාජ්‍ය අංශයේ ප්‍රයෝජනය සඳහා සැලකිය යුතු සම්පත් ප්‍රමාණයක් මුදවා හරින ලදී. විමර්ශණයට භාජනය වූ කාලවර්ෂයේදී වෙළඳ බැංකු වෙතින් පෞද්ගලික අංශයට වූ රුපියල් දශලක්ෂ 138.1 ක ශුද්ධ ගලා යාමක් සහ රාජ්‍ය අංශය මගින් වෙළඳ බැංකු සම්පත් වලට කරන ලද රුපියල් දශලක්ෂ 88.3 ක ශුද්ධ දයකත්වයන් හේතුකොටගෙන එකී රටාව වෙනස් විය. රාජ්‍ය අංශය වෙතින් බැංකු වලට වූ සම්පත්හි එකතුවීම ප්‍රධාන වශයෙන්ම, බැංකු රාජ්‍ය පත්‍රිකා දැරීමහි රුපියල් දශලක්ෂ 55.4 ක අඩුවීමකින් සහ බැංකු වෙත වූ රජයේ තැන්පත්හි රුපියල් දශලක්ෂ 39.3 ක වැඩිවීමකින් සැකසිනි.

පෞද්ගලික අංශය ගෙන බලන විට, සමුපකාර මගින්, වෙළඳ බැංකු සම්පත්හි වැඩිවීමෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 83.8 ක් ප්‍රයෝජනයට ගැණිනි. එය මුළුමණින්ම වාගේ අත්තිකාරම් වැඩිවීමක ආකාරයෙන් සිදු විය. අනෙක් අතට, ප්‍රධාන වශයෙන්ම, තැන්පතු වල වැඩිවීමක් ආකාරයෙන් වෙළඳ බැංකු සම්පත් වලට රාජ්‍ය සංස්ථා මගින් රුපියල් දශලක්ෂ 20.2 ක ඉඩ දයකත්වයක් සිදු කරන ලදී. පෞද්ගලික අංශයේ ඉතිරි කොටස් වල ගනුදෙනු ඒවායේ තැන්පත්හි රුපියල් දශලක්ෂ 33.2 ක අඩුවීමක් හා අත්තිකාරම්හි රුපියල් දශලක්ෂ 41.3 ක වැඩිවීමක් හේතුකොටගෙන වී. මේ නිසා, සමස්ථයක් වශයෙන්, පෞද්ගලික අංශයට වෙළඳ බැංකු වෙතින් රුපියල් දශලක්ෂ 138.1 ක ශුද්ධ ගලා යාමක් වී. 1971 අනුරූප කාලවර්ෂයේදී, ප්‍රතිවිරුද්ධ දිශාවෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 42.2 ක ශුද්ධ ගලා යාමක් විය.

II (ඇ) 7 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන
වෙළඳ බැංකු වත්කම් හා වගකීම්හි තෝරාගත් ශීර්ෂයන්
(මාසික සංඛ්‍යාවන්ගේ සාමාන්‍යය)

රුපියල් දශලක්ෂ

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970*	1971	1971	1972	කාලවර්ෂයේදී අවසානයේදී	
											පළමු මාස අවසාන	පළමු මාස අවසාන	1971 අගෝ:	1972 අගෝ:
අතැති මුදල් සහ මහ බැංකුව වෙතැති තැන්පතු (ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතා ඇතුළත්ව)	186	164	182	224	233	218	247	250	248	369	357	382	360	344
විදේශීය ශේෂ	55	44	49	55	62	57	72	63	36	51	52	57	51	67
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	89	128	73	89	124	80	102	50	41	308	306	269	296	263
වට්ටම් කළ බිල්පත්	136	114	126	173	175	198	252	241	275	158	156	153	170	149
මුළු ද්‍රවශීල වත්කම්	466	450	430	541	594	553	673	604	600	886	871	861	877	823
මුළු ආයෝජන**	303	313	330	329	330	300	278	275	263	373	371	377	374	377
මුළු ණය මුදල් හා අධිරාවන්	477	495	633	669	682	809	1000	1240	1391	1490	1465	1630	1473	1661
ඉල්ලුම් තැන්පතු†	829	789	853	917	949	914	955	945	958	1219	1216	1213	1203	1194
කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු	380	460	535	572	631	649	798	915	989	1238	1214	1328	1241	1353
මුළු තැන්පතු	1209	1250	1389	1490	1580	1564	1755	1863	1948	2458	2431	2543	2444	2551
අනුපාතය	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
ඉල්ලුම් තැන්පතු සඳහා වූ මුදල්	22.4	20.8	21.3	24.4	24.5	23.8	25.9	26.4	25.9	30.3	29.4	31.5	29.9	28.8
මුළු තැන්පතු සඳහා වූ මුදල්	15.4	13.1	13.1	15.0	14.7	13.9	14.1	13.4	12.7	15.0	14.7	15.0	14.7	13.5
මුළු තැන්පතු සඳහා වූ විදේශීය ශේෂ	4.5	3.5	3.5	3.7	3.9	3.6	4.1	3.4	1.8	2.1	2.1	2.2	2.1	2.6
මුළු තැන්පතු සඳහා වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	7.4	10.2	5.3	6.0	7.8	5.1	5.8	2.7	2.1	12.5	12.6	10.6	12.1	10.3
මුළු තැන්පතු සඳහා වූ වට්ටම් කළ වාණිජ බිල්පත්	11.2	9.1	9.1	11.6	11.1	12.7	14.4	12.9	14.1	6.4	6.4	6.0	6.9	5.8
ඉල්ලුම් තැන්පතු සඳහා වූ ද්‍රවශීල වත්කම්	56.2	57.0	50.4	59.0	62.6	60.5	70.5	63.9	62.6	72.7	71.6	71.0	72.9	68.9
මුළු තැන්පතු සඳහා වූ ද්‍රවශීල වත්කම්	38.5	36.0	31.0	36.3	37.6	35.4	38.3	32.4	30.8	36.0	35.8	33.9	35.9	32.3
මුළු තැන්පතු සඳහා වූ ආයෝජන	25.1	25.0	23.8	22.1	20.9	19.2	15.8	14.8	13.5	15.2	15.3	14.8	15.3	14.8
මුළු තැන්පතු සඳහා වූ ණය මුදල් හා අධිරාවන්	39.4	39.6	45.6	44.9	43.2	51.7	57.0	66.6	71.4	60.6	60.3	64.1	60.3	65.1

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

* 1970 වර්ෂයේ අවසාන මාස තුන තුළදී වෙළඳ බැංකු වත්කම් හා වගකීම්හි විකෘති විමක් දැකිය හැක්කේ; රුපියල් 100 සහ 50 තෝරාගත් විමලානයෙහි ප්‍රතිරෝධය වශයෙනි. ජනවාරි මාසයේ සිට සැප්තැම්බර් මාසය දක්වා වූ සංඛ්‍යාවන්ට අනුව මෙම නිරවද්‍ය සංඛ්‍යාවන් ගණනය කර ඇත.

** රජයේ හා රජය මගින් සහතික කළ සුරැකුම් පත්, පෞද්ගලික සුරැකුම්පත් සහ මහ බැංකුවේ නිකුතු.

† දේශීය අන්තර් බැංකු තැන්පතු ඇතුළත් නැත.

II (අ) 8 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

1969 - 1972 බැංකු සම්පත් වල වාර්ෂික වෙනස්වීම් සහ ඒවා

ප්‍රයෝජනයට ගත් ආකාරය.

රුපියල් දශලක්ෂ

	1969	1970	1971	1970 දෙසැ සිට 1971 අගෝස්තු දක්වා	1971 දෙසැ. සිට 1972 අගෝස්තු දක්වා
අරමුදල් ලබාගත් මාරියන්					
1. රාජ්‍ය ආදාය	83.0	215.5	3.5	—	95.0
රාජ්‍ය පත්‍රිකා දැවීමේ අඩුවීම	83.0	—	—	—	55.4
තැන්පතු වැඩිවීම	—	73.7	—	—	39.3
ආනයන බිල්පත් අඩුවීම	—	141.8	—	—	0.3
කෙටිකාලීන ණය අඩුවීම (අ)	—	—	3.5	—	—
2. මහ බැංකුව	89.3	4.3	39.8	20.4	48.5
ණය ගැනීම වැඩිවීම	84.3	4.3	24.5	—	—
සංචිත අඩුවීම	5.0	—	15.3	20.4	48.5
3. රජයේ සමායතන	—	44.7	27.8	20.6	26.1
තැන්පතු වැඩිවීම	—	44.7	27.8	20.6	26.1
අත්තිකාරම් අඩුවීම	—	—	—	—	—
4. සමුපකාර ආයතන	—	19.0	21.8	30.6	—
තැන්පතු වැඩිවීම	—	19.0	18.4	11.4	—
අත්තිකාරම් අඩුවීම	—	—	3.4	19.2	—
5. අනිකුත් දේශීය පෞද්ගලික ආදාය	132.9	383.9	98.8	30.0	—
තැන්පතු වැඩිවීම	132.9	341.9	98.8	30.0	—
අත්තිකාරම් සහ ආයෝජන අඩුවීම	—	42.0	—	—	—
6. අන්තර්-බැංකු (ආ)	35.8	77.6	209.6	58.2	116.3
ප්‍රාග්ධනය හා සංචිත වැඩිවීම	14.5	17.8	24.6	23.9	7.0
ස්ථාවර හා අනිකුත් වත්කම් අඩුවීම	0.1	—	—	27.8	69.0
“අනිකුත්” වගකීම් වැඩිවීම	21.2	57.9	185.0	6.5	—
අන්තර්-බැංකු ගනුදෙනු (ශුද්ධ)	—	1.9	—	—	40.3
කැට මුදල් අඩුවීම	—	—	—	—	—
7. විදේශීය ආදාය	21.9	0.7	7.0	—	4.5
ණය ගැනීම වැඩිවීම	3.0	—	7.0	—	—
තැන්පතු වැඩිවීම	—	0.7	—	—	—
විදේශීය ශේෂ අඩුවීම	18.9	—	—	—	4.5
සම්පත්වල මුළු වැඩිවීම	362.9	745.7	408.3	159.8	290.4
අරමුදල් ප්‍රයෝජනයට ගත් ආකාරය					
1. රාජ්‍ය ආදාය	100.4	335.6	75.1	47.4	6.7
රාජ්‍ය පත්‍රිකා දැවීමේ වැඩිවීම	—	335.0	50.4	25.6	—
තැන්පතු අඩුවීම	4.3	—	22.3	10.9	—
රජයේ ආනයන බිල්පත් වැඩිවීම	87.9	—	2.4	0.7	—
කෙටිකාලීන ණය වැඩිවීම (අ)	8.2	0.6	—	10.2	6.7
2. මහ බැංකුව	—	88.3	—	25.3	13.4
ණය ගැනීම අඩුවීම	—	—	—	25.3	13.4
සංචිත වැඩිවීම	—	88.3	—	—	—
3. රජයේ සමායතන	85.4	43.1	62.3	31.3	5.9
තැන්පතු අඩුවීම	15.5	—	—	—	—
අත්තිකාරම් වැඩිවීම	69.9	43.1	62.3	31.3	5.9
4. සමුපකාර ආයතන	23.8	146.3	—	—	83.8
තැන්පතු අඩුවීම	3.9	—	—	—	0.6
අත්තිකාරම් වැඩිවීම	19.9	146.3	—	—	83.2
5. අනිකුත් දේශීය පෞද්ගලික ආදාය	136.2	—	84.1	7.8	74.5
තැන්පතු අඩුවීම	—	—	—	—	33.2
අත්තිකාරම් සහ ආයෝජන වැඩිවීම	136.2	—	84.1	7.8	41.3
6. අන්තර් බැංකු (ආ)	15.7	112.3	151.4	11.4	105.4
ප්‍රාග්ධනය හා සංචිත අඩුවීම	—	—	—	—	—
ස්ථාවර හා අනිකුත් වත්කම් වැඩිවීම	—	88.1	128.2	—	—
“අනිකුත්” වගකීම් අඩුවීම	—	—	—	—	90.1
අන්තර්-බැංකු ගනුදෙනු (ශුද්ධ)	0.8	—	0.8	1.3	—
කැට මුදල් වැඩිවීම	14.9	24.2	22.4	10.1	15.3
7. විදේශ ආදාය	1.0	20.1	35.1	36.5	0.4
ණය ගැනීම අඩුවීම	—	7.9	—	1.9	0.2
තැන්පතු අඩුවීම	1.0	—	0.4	0.8	0.2
විදේශීය ශේෂ වැඩිවීම	—	12.2	34.7	33.8	—
ප්‍රයෝජනයට ගත් සම්පත්වල මුළු වැඩිවීම	362.5	745.7	408.0	159.7	290.1

මූලය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

(අ) මෙම ශීර්ෂය, රජයේ ගිණුම මත මිළදී ගත් වෙක්පත්, මුදල් ඇණවුම් හා සම්බන්ධීතය.
 (ආ) වෙළඳ බැංකු ක්‍රමය තුළ සිදුවන ගනුදෙනු හේතු කොට ගෙන, වත්කම්/වගකීම් ඇතිවන වෙනස්වීම් සියල්ලක්ම මෙහි ඇතුළත්ය. පෞද්ගලික ආදාය සමග ඇති, බැංකුවල “අනිකුත්” වගකීම් වෙනස්වීම් හේතුවකොට ගෙන සිදුවන ගනුදෙනු සමඟාක් මෙහි සඳහන් කරන්නේ; සමායතන, සමුපකාර ආයතන සහ පෞද්ගලික ආදායේ ඉතිරි කොටස් වලට මෙම ශීර්ෂයෙහි වෙනස්වීම් ඇතුළත් කිරීමට ඇති දුෂ්කරතාව නිසාය.

විමර්ශනයට භාජනය වූ කාලවර්ෂයේදී, වෙළඳ බැංකු ක්‍රමය තුළින්ම වූ සමපත් එකතු වීම රුපියල් දශලක්ෂ 116.3 ක ප්‍රමාණයක් විය. මේ අතර, එකී ක්‍රමය තුළම වූ සමපත් උපයෝගීකරණය රුපියල් දශලක්ෂ 105.4 ක ප්‍රමාණයක් වී. 1971 සමකාලවර්ෂයේදී, බැංකු ක්‍රමය තුළ එකතු වූ සමපත් ප්‍රමාණය, එම සමපත් යොදා ගැනීමට වඩා රුපියල් දශ ලක්ෂ 46.8 කින් ඉක්මවනු ලැබිණ. මහ බැංකුව මගින් වෙළඳ බැංකු සමපත් වලට රුපියල් දශලක්ෂ 35.1 ක ශුද්ධ දයකවීමක් සිදු කෙරිණි. වෙළඳ බැංකුවල සංචිතයන්හි රුපියල් දශලක්ෂ 48.5 ක අඩුවීමක් හා වෙළඳ බැංකු ණය ගැනීමේ රුපියල් දශලක්ෂ 13.4 ක අඩුවීමක් මගින් එය පිළිබිඹු විය. 1971 අනුරූප කාලවර්ෂයේදී, වෙළඳ බැංකු ණය ගැනීමේ රුපියල් දශලක්ෂ 25.3 ක අඩුවීම, මහ බැංකුවට වෙළඳ බැංකු වෙතින් වූ රුපියල් දශලක්ෂ 4.9 ක ගලායාමක් හේතුකොටගෙන, සංචිතයන්හි ඇතිවූ රුපියල් දශලක්ෂ 20.4 ක අඩුවීමක් හා සම්බන්ධවිණ. විදේශීය අංශයන් වෙතින් බැංකු වලට වූ සමපත් එකතුව, රුපියල් දශලක්ෂ 4.1 ක ප්‍රමාණයක් විය. 1971 අනුරූප කාලවර්ෂයේදී එහි වූයේ, රුපියල් දශලක්ෂ 36.5 ක ශුද්ධ ගලා යාමකි.

2. (ඇ) පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද බැංකු ණය

පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණයෙහි රුපියල් දශලක්ෂ 127.5 ක් වූ වැඩිවීමෙහි රුපියල් දශලක්ෂ 83.1 ක ප්‍රමාණයකින් වූ ප්‍රධාන කොටස, එකතු කෙරීගෙන යන මුදල් ශීර්ෂයන්ගෙන් සමන්විත විය. එමගින්, ප්‍රධාන වශයෙන්ම සහතික මිල ක්‍රමය යටතේ වී විකිණීමට අදාළ වූ භාණ්ඩ කුවිතාන්සි මිලදී ගැනීම නියෝජනය කෙරේ. 1971 සමකාලවර්ෂයේදී පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය රුපියල් දශලක්ෂ 46.0 කින් වැඩිවූ අතර, එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂයන් රුපියල් දශලක්ෂ 48.7 කින් අඩුවිය. එනිසා, එකතු කෙරී ගෙන යන මුදල් ශීර්ෂයන්ට වඩා වූ අනෙකුත් බැංකු ණය වැඩිවීම, විමර්ශනයට භාජනය වූ කාලවර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 44.4 ක් විය. 1971 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී, එය රුපියල් දශලක්ෂ 94.6 ක ප්‍රමාණයක් වී. කෙසේ වුවද, විමර්ශනයට භාජනය වූ කාලවර්ෂයේදී එකී ණයෙහි මාසික සාමාන්‍ය මට්ටම, 1971 වසරේ සම කාලය සඳහා වූ සාමාන්‍යයට වඩා සියයට 10 කින් පමණ ඉහලය. එනිසා, විමර්ශණයට ලක්වූ කාලය තුළ පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද බැංකු ණයෙහි කිසියම් දියුණුවක් විය.

එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂයන් හැර, දැනටමත් විස්තර කර ඇති ප්‍රධාන සංයුතියෙහි වෙනස්වීම් වල, බැංකු අත්තිකාරම් මට්ටම (ණය මුදල්, අධිරා සහ බිල්පත්) විමර්ශණයට ලක්වූ කාලවර්ෂයේදී තුළදී, පුළුල් අන්දමින් උච්චාවචනය විය. ජනවාරි මාසයේදී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 33.2 ක වැඩිවීමක්ද, පෙබරවාරි මාසයේදී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 19.1 ක අඩුවීමක්ද, මැයි මාසයේදී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 41.1 ක අඩුවීමක්ද සහ අගෝස්තු මාසයේදී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 37.3 ක වැඩිවීමක්ද එකී සැලකිය යුතු වෙනස්වීම් අතර ප්‍රධාන වේ. ප්‍රධාන වශයෙන්ම, ආනයන හා අපනයන දැරීමේ වෙනස්වීම්, අත්තිකාරම් මට්ටමෙහි කැපී පෙනෙන වෙනස්වීම් සඳහා වගකිව යුතු වෙයි. ජනවාරි මාසයේදී, බැංකු වෙතැති ආනයන සහ අපනයන බිල්පත් පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 30.5 කින් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 7.3 කින් වැඩි විය. පෙබරවාරි මාසයේදී ඒවා පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 33.5 කින් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 7.7 කින් පහත වැටිණි. මැයි මාසයේදී, ණය මුදල් හා අත්තිකාරම් රුපියල් දශලක්ෂ 41.1 කින් අඩු විය. මේ අතර, ආනයන සහ අපනයන බිල්පත්, පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 13.9 කින් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 24.0 කින් පහත වැටිණි. අගෝස්තු මාසයේදී, ණය මුදල් හා අත්තිකාරම් රුපියල් දශලක්ෂ 37.3 ක වැඩිවීම, සැලකිය යුතු ලෙස සකස් වූයේ, අපනයන බිල්පත්හි වූ රුපියල් දශලක්ෂ 15.9 ක වැඩිවීමක් මගිනි. මේ අතර, ආනයන බිල්පත් රුපියල් දශලක්ෂ 3.3 කින් අඩු විය. කෙසේ වුවද, විමර්ශණයට භාජනය වූ කාලවර්ෂයේදී පුරාම ආනයන හා අපනයන බිල්පත් දෙවර්ගයම, පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 1.3 කින් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 3.3 කින් අඩුවී. 1971 අනුරූප කාලවර්ෂයේදී අපනයන බිල්පත් රුපියල් දශලක්ෂ 27.2 කින් වැඩිවූ අතර, ආනයන බිල්පත් රුපියල් දශලක්ෂ 2.1 කින් අඩු විය. ණය මුදල් හා අධිරාවන් එකතුව ගත් කල, ඒවායේ මාසික වෙනස්වීම්හි විශේෂත්වයක් දැකිය නොහැක. ඒවා රුපියල් දශලක්ෂ 48.4 කින් වැඩිවිය. 1971 වසරේදී එහි රුපියල් දශලක්ෂ 69.5 ක වැඩිවීමක් විය.

II (ඇ) 9 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු අත්තිකාරම්¹

රුපියල් දශලක්ෂ

	ලාංකික බැංකු			විදේශීය බැංකු			සියළුම බැංකු		
	1971 දෙසැම්බර්	1972 අගෝස්තු	වෙනස	1971 දෙසැම්බර්	1972 අගෝස්තු	වෙනස	1971 දෙසැම්බර්	1972 අගෝස්තු	වෙනස
(අ) එකතු කෙරිගෙන යන මුදල් ශීර්ෂ 2 ..	106.8	190.7	+ 83.9	1.4	0.6	- 0.8	108.2	191.3	+ 83.1
(ආ) දේශීය බිල්පත් ..	—	0.3	+ 0.3	—	0.8	+ 0.8	—	1.1	+ 1.1
(ඇ) ආනයන බිල්පත් ..	25.0	26.0	+ 1.0	8.3	6.0	- 2.3	33.3	32.0	- 1.3
(ඈ) අපනයන බිල්පත් ..	37.3	36.9	- 0.4	78.3	75.3	- 3.0	115.5	112.2	- 3.3
(ඉ) අයිතුවන් ..	431.9	437.3	+ 5.4	289.8	297.1	+ 7.3	721.7	734.4	+ 12.7
(ඊ) ණය මුදල් ..	818.7	843.6	+ 24.9	72.7	83.1	+ 10.4	891.4	926.6	+ 35.2
එකතුව	1,419.8	1,534.8	+ 115.0	450.4	462.8	+ 12.4	1,870.1	1,997.6	+ 127.5

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

1. රජයේ සමායතනයන්ද ඇතුළත්ය.
2. අය ලබා ගැනීම සඳහා යැවූ වෙන්පත්, මුදල් ඇතවුම් ආදියත්, සහතික මිලී ක්‍රමය යටතේ ආහාර ද්‍රව්‍යයන් මිලට ගැනීම සඳහා බැංකු මගින් සමුපකාර ආයතනයන්ට දෙනු ලැබූ කෙටිකාලීන අත්තිකාරම්ද මෙම ගණයෙහි අඩංගු වී ඇත.

කල්පිරීම් හා අත්තිකාරම් අනුව කරන ලද වෙළඳ බැංකු අත්තිකාරම් පිළිබඳ වර්ගීකරණයක් සංඛ්‍යා සටහන II (ඇ) 10 මගින් දැක්වේ. අධීක්ෂ අනුව වූ වෙළඳ බැංකු වර්ගීකරණය ගැන බලන විට, 1972 වර්ෂය සම්බන්ධයෙන් එකී වසරේ පළමු කාර්තු දෙකක් සඳහා පමණක් අත්තිකාරම් වර්ගීකරණයට අයත් සංඛ්‍යා දත්තයන් ඇත. මෙම සංඛ්‍යා සටහනින් ‘අත්තිකාරම්’ යන පදය භාවිතය කොට ඇති ආකාරයට, ණය මුදල් හා අයිතා සහ වට්ටම් කළ හා මිලදී ගත් බිල්පත් ආකාරයෙන් වූ, (සමුපකාරයන් හා රාජ්‍ය සංස්ථාවන්ද ඇතුළත්ව,) පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද බැංකු ණය ගැන සඳහන් වේයි. නමුත්, එකතු කෙරී ගෙන යන බිල්පත් ඊට ඇතුළත් නොකෙරේ.

1972 වසරේ ප්‍රථම භාගය තුළදී බැංකු අත්තිකාරම් ව්‍යුහයෙහි ප්‍රධානතම වෙනස්වීම් වූයේ; වෙළඳ බැංකු අරමුණු සඳහා වූ අත්තිකාරම්හි රුපියල් දශලක්ෂ 38.2 ක අඩුවීමක් සහ කර්මාන්ත අරමුණු සඳහා වූ අත්තිකාරම්හි රුපියල් දශලක්ෂ 25.5 ක වැඩිවීමකි. වෙළඳ අරමුණු සඳහා වූ අත්තිකාරම් 1971 දෙසැම්බර් අවසානයට වූ මුළු අත්තිකාරම් වලින් සියයට 42.8 ක් වූ අතර, 1972 ජුනි අවසානයේදී එය සියයට 40.5 දක්වා අඩු විය. 1971 සමකාලවර්ෂය තුළදී, මෙකී අත්තිකාරම් සියයට 41.7 සිට සියයට 42.6 දක්වා ඉහළ නැගිණි. 1971 වසරේ ප්‍රථම භාගයේදී කර්මාන්ත අංශය සඳහා වූ අත්තිකාරම්, මුළු අත්තිකාරම් වලින් සියයට 26.9 සිට සියයට 26.6 දක්වා අඩු විය. 1972 ප්‍රථම භාගයේදී ඒවා සියයට 25.9 සිට සියයට 27.3 දක්වා වැඩිවී.

කර්මාන්තයේ අත්තිකාරම් වල වැඩිවීමෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 4.4 ක් රාජ්‍ය සංස්ථා මගින් උරා ගැණිණි. රුපියල් දශලක්ෂ 21.1 ක් වූ ඉතිරිය පෞද්ගලික අංශයට අයත් වී. කර්මාන්ත ක්‍රමය සම්බන්ධයෙන් බලන විට, මෙකී අංශයට දෙන ලද අත්තිකාරම්හි වැඩිවීමේ මුළු ප්‍රමාණයම රෙදිපිළි කර්මාන්ත වලට අයත් විය. රෙදිපිළි කර්මාන්ත කාණ්ඩයට දෙන ලද අත්තිකාරම්හි රුපියල් දශලක්ෂ 28.0 ක වැඩිවීමෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 24.5 ක් රාජ්‍ය සංස්ථාවන් උරාගනි. තේ, රබර් සහ පොල් පිළියෙල කිරීම සඳහා වූ අත්තිකාරම් රුපියල් දශලක්ෂ 7.5 කින් වැඩි විය. මේ අතර ‘අනෙකුත් කර්මාන්ත’ ගණයට අයත් අත්තිකාරම්

II (අ) 10 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

අරමුණු හා කල්පිරීම් අනුව වර්ග කරන ලද වෙළෙඳ බැංකු අත්තිකාරම්*

රුපියල් දශ ලක්ෂ

	කෙටි - කාලීන අවුරුදු 1 ට අඩු		මැදි - කාලීන අවුරුදු 1-5 දක්වා		දිගු - කාලීන අවුරුදු 5 ට වැඩි		එකතුව	
	(1)	(2) (1), (7) හි % වශයෙන්	(3)	(4) (3), (7) හි % වශයෙන්	(5)	(6) (5), (7) හි % වශයෙන්	(7)	(8) (7), එකතුව වෙති % වශයෙන්
(අ) වාණිජ								
1970 දෙසැම්බර්	502.4	78.0	104.6	16.2	36.8	5.7	643.9	41.7
1971 මාර්තු	512.8	78.5	104.6	16.0	36.1	5.5	653.4	41.2
1971 ජූනි	533.7	77.5	120.9	17.6	34.1	4.9	688.7	42.6
1971 සැප්තැම්බර්	572.7	79.0	119.2	16.4	33.3	4.6	725.3	43.5
1971 දෙසැම්බර්	596.8	79.1	125.8	16.7	31.5	4.2	754.1	42.8
1972 මාර්තු	579.3	79.0	124.2	16.9	30.0	4.1	733.4	41.1
1972 ජූනි	564.3	78.8	123.3	17.2	28.2	3.9	715.9	40.5
(ආ) මූල්‍ය								
1970 දෙසැම්බර්	74.8	54.5	33.3	24.2	29.2	21.3	137.3	8.9
1971 මාර්තු	70.0	53.4	32.9	25.1	28.2	21.5	131.1	8.3
1971 ජූනි	73.0	55.1	32.7	24.7	26.7	20.2	132.4	8.2
1971 සැප්තැම්බර්	72.1	55.0	30.7	23.4	28.3	21.6	131.1	7.9
1971 දෙසැම්බර්	67.2	54.1	30.2	24.3	26.8	21.6	124.1	7.0
1972 මාර්තු	66.7	54.0	30.4	24.6	26.4	21.4	123.5	6.9
1972 ජූනි	69.0	56.3	30.0	24.5	23.5	19.2	122.6	6.9
(ඇ) කෘෂිකාර්මික								
1970 දෙසැම්බර්	91.8	45.2	85.6	42.2	25.6	12.6	203.0	13.1
1971 මාර්තු	99.4	47.5	84.4	40.4	25.2	12.0	209.1	13.2
1971 ජූනි	101.4	50.5	78.2	39.0	21.0	10.5	200.7	12.4
1971 සැප්තැම්බර්	104.0	52.3	74.8	37.6	20.0	10.1	198.8	11.9
1971 දෙසැම්බර්	125.8	55.5	82.6	36.4	18.3	8.1	226.7	12.9
1972 මාර්තු	139.9	59.7	77.6	33.1	16.9	7.2	234.4	13.1
1972 ජූනි	138.8	59.8	77.9	33.5	15.5	6.7	232.2	13.1
(ඈ) කාර්මික								
1970 දෙසැම්බර්	197.0	47.3	151.5	36.4	67.4	16.2	416.0	26.9
1971 මාර්තු	200.7	47.1	162.0	38.0	63.1	14.8	425.8	26.8
1971 ජූනි	211.5	49.1	158.1	36.7	60.7	14.1	430.3	26.6
1971 සැප්තැම්බර්	195.5	46.0	167.9	39.5	61.7	14.5	425.0	25.5
1971 දෙසැම්බර්	225.5	49.3	170.9	37.4	60.8	13.3	457.1	25.9
1972 මාර්තු	247.3	51.7	172.4	36.1	58.5	12.2	478.2	26.8
1972 ජූනි	256.4	53.1	168.9	35.0	57.2	11.8	482.6	27.3
(ඉ) පරිභෝජන								
1970 දෙසැම්බර්	22.1	22.3	50.9	51.4	26.1	26.3	99.1	6.4
1971 මාර්තු	24.8	22.4	57.9	52.3	27.8	25.1	110.6	7.0
1971 ජූනි	25.6	22.6	62.2	54.9	25.4	22.4	113.2	7.0
1971 සැප්තැම්බර්	30.1	25.1	66.4	55.3	23.6	19.6	120.1	7.2
1971 දෙසැම්බර්	35.1	26.3	72.7	54.5	25.7	19.2	133.5	7.6
1972 මාර්තු	40.2	28.2	75.4	52.8	27.0	18.9	142.7	8.0
1972 ජූනි	39.9	27.8	75.7	52.7	28.1	19.5	143.7	8.1
(ඊ) අනෙකුත් ණය								
1970 දෙසැම්බර්	21.4	47.7	18.2	40.5	5.3	11.8	44.9	2.9
1971 මාර්තු	25.3	44.9	23.7	42.0	7.4	13.1	56.4	3.5
1971 ජූනි	22.2	43.1	24.5	47.6	4.9	9.5	51.5	3.2
1971 සැප්තැම්බර්	37.3	54.7	25.5	37.4	5.3	7.8	68.2	4.1
1971 දෙසැම්බර්	28.3	41.9	34.0	50.4	5.2	7.7	67.5	3.8
1972 මාර්තු	26.3	36.9	39.5	55.4	5.5	7.7	71.3	4.0
1972 ජූනි	26.8	38.4	37.7	54.0	5.4	7.7	69.8	3.9
(උ) එකතුව								
1970 දෙසැම්බර්	909.6	58.9	444.0	28.7	190.5	12.3	1544.1	100.0
1971 මාර්තු	933.2	58.8	465.5	29.3	187.8	11.8	1586.5	100.0
1971 ජූනි	967.4	59.8	476.7	29.5	172.7	10.7	1616.8	100.0
1971 සැප්තැම්බර්	1011.7	60.6	484.6	29.0	172.3	10.3	1668.5	100.0
1971 දෙසැම්බර්	1078.7	61.2	516.2	29.3	168.3	9.5	1763.1	100.0
1972 මාර්තු	1099.8	61.7	519.5	29.1	164.2	9.2	1783.5	100.0
1972 ජූනි	1095.2	62.0	513.6	29.1	158.0	8.9	1766.9	100.0

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

* අත්තිකාරම් හි ණය මුදල්, අධිවාග් සහ වට්ටම් කරන ලද බිල්පත් ඇතුළත් වේ. එකතුව වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂ එයට ඇතුළත් නොවේ.

රුපියල් දශලක්ෂ 7.8 කින් අඩු විය. “අනෙකුත් කර්මාන්ත” කාණ්ඩය ගෙන බලන විට, රාජ්‍ය සංස්ථාවන්ට දෙන ලද අත්තිකාරම් රුපියල් දශලක්ෂ 14.9 කින් අඩු වී. පොද්ගලික අංශයට දෙන ලද අත්තිකාරම් රුපියල් දශලක්ෂ 7.1 කින් වැඩි විය. කර්මාන්ත ණය ගනුවන්ගේ අනෙකුත් ශ්‍රේණීන්ට වූ අත්තිකාරම්හි වෙනස්වීම් සැලකිය යුතු නොවේ. කම්මාන්ත අරමුණු සඳහා දෙන ලද අත්තිකාරම් පිළිබඳ සවිස්තර කොටස් කිරීමක් II (අ) 11 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වේ.

II (අ) 11 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

කාර්මික අරමුණු සඳහා වෙළඳ බැංකු අත්තිකාරම්
(කාලවර්ෂයේදී නොපියවා ඇති ප්‍රමාණය)

රුපියල් දශලක්ෂ

	1970 දෙසැම්:	1971 මාර්තු	1971 ජූනි	1971 සැප්තැම්:	1971 දෙසැම්:	1972 මාර්තු	1972 ජූනි
1. රෙදිපිළි රජයේ සමායතන අනෙකුත්	86.8 21.2 65.6	81.2 15.5 65.7	89.7 24.7 65.0	71.3 8.5 62.9	66.1 4.1 62.0	87.0 22.2 64.8	94.1 28.6 65.5
2. ලෝහ නිෂ්පාදිත රජයේ සමායතන අනෙකුත්	42.5 14.7 27.8	48.1 17.7 30.4	38.9 14.5 24.4	40.9 14.6 26.3	37.3 15.2 22.1	37.0 14.2 22.8	38.1 14.5 23.6
3. රසායන ද්‍රව්‍ය රජයේ සමායතන අනෙකුත්	58.0 38.6 19.4	54.3 38.0 16.3	54.6 37.8 16.8	56.7 36.8 19.9	59.0 36.2 22.8	54.2 33.1 21.1	57.0 34.0 22.9
4. පාවහන් සහ සම්භාණ්ඩ රජයේ සමායතන අනෙකුත්	6.6 4.7 1.9	6.7 5.1 1.7	7.7 5.5 2.1	9.2 5.8 3.5	8.0 5.7 2.3	10.6 5.7 4.9	8.9 5.8 3.1
5. විස්කෝකු සහ රසකැවීලි රජයේ සමායතන අනෙකුත්	6.7 — 6.7	7.1 — 7.1	4.8 — 4.8	4.0 — 4.0	4.3 — 4.3	3.2 — 3.2	2.5 — 2.5
6. තේ, රබර් සහ පොල් සකස් කිරීම රජයේ සමායතන අනෙකුත්	29.0 — 29.0	31.9 — 31.9	33.8 — 33.8	37.4 — 37.4	35.8 — 35.8	40.5 — 40.5	43.3 — 43.3
7. ඉංජිනේරු හා ගොඩනැගිලි ව්‍යාපාර රජයේ සමායතන අනෙකුත්	50.9 12.1 38.8	61.6 22.9 38.7	60.5 23.3 37.2	60.1 23.6 36.5	63.4 23.8 39.6	65.2 21.1 44.1	63.1 21.4 41.7
8. අනෙකුත් කර්මාන්ත රජයේ සමායතන අනෙකුත්	135.5 68.8 66.7	134.7 56.5 78.2	140.1 61.0 79.1	145.3 78.2 67.0	183.3 109.1 74.2	180.3 99.9 80.4	175.5 94.2 81.3
එකතුව රජයේ සමායතන අනෙකුත්	416.0 160.1 255.9	425.8 155.7 270.1	430.3 166.9 263.4	425.0 167.6 257.5	457.1 194.2 262.9	478.2 196.4 281.8	482.6 198.6 284.0

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

1972 ප්‍රථම භාගයේදී බැංකු අත්තිකාරම් ව්‍යුහයෙහි කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයක් වූයේ පාරිභෝජන පරිමාවෙහි සහ “අනෙකුත්” ණය මුදල්හි හීන වීමයි. 1971 වසරේ පළමු භාගයේදී, මෙකී ණය මුදල් දෙකොටසම රුපියල් දශලක්ෂ 20.7 කින් සීඝ්‍රයෙන් වැඩි විය. වර්ෂය සමස්ථයක් වශයෙන් හත් විට, එය රුපියල් දශලක්ෂ 57.0 කින් වැඩි විය. 1972 ප්‍රථම කාර්තුවේදී, ඒවා රුපියල් දශලක්ෂ 13.0 කින් වැඩිවිණි. පසුගිය වාර්ෂික වාර්තාව මගින් පෙන්නුම් කළ පරිදි, බැංකු මගින් පාරිභෝජන සහ ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන අංශය වෙතින් ණය සඳහා අඩු ඉල්ලුමේ සටරුපයෙන් වූ “අනෙකුත්” ණය මුදල් වැඩි කරන්නට යෙදුණි. 1972

II (අ) 12 වැනි සංඛ්‍යා සටහන
පොළී අනුපාතිකය අනුව අත්තිකාරම්*

පොළී අනුපාතිකය සියයට	1970 දෙසැම්බර් 31 වෙනි දින		1971 මාර්තු 31 වැනි දින		1971 ජූනි 30 වැනි දින		1971 සැප්තැම්බර් 30 වැනි දින		1971 දෙසැම්බර් 31 වැනි දින		1972 මාර්තු 31 වැනි දින		1972 ජූනි 30 වෙනි දින	
	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	එකතුවෙහි % ගණන	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	එකතුවෙහි % ගණන	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	එකතුවෙහි % ගණන	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	එකතුවෙහි % ගණන	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	එකතුවෙහි % ගණන	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	එකතුවෙහි % ගණන	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	එකතුවෙහි % ගණන
3½	2.8	0.2	7.5	0.5	8.1	0.5	5.0	0.3	4.2	0.3	5.3	0.3	6.1	0.4
3¾	3.8	0.3	4.6	0.3	4.6	0.3	2.8	0.2	1.8	0.1	2.0	0.1	2.1	0.1
4	3.1	0.2	0.9	0.1	1.1	0.1	1.3	0.1	1.6	0.1	1.8	0.1	2.0	0.1
4½	2.0	0.1	2.1	0.1	2.1	0.1	1.9	0.1	2.2	0.1	2.0	0.1	2.0	0.1
5	26.8	1.9	36.0	2.4	36.5	2.4	30.6	2.0	42.6	2.6	47.8	2.9	45.7	2.7
5½	3.1	0.2	4.0	0.3	4.2	0.3	2.6	0.2	2.4	0.1	9.7	0.6	3.0	0.2
6	51.0	3.5	45.8	3.1	34.7	2.3	30.0	1.9	30.9	1.9	28.2	1.7	27.8	1.7
6½	46.4	3.2	41.6	2.8	45.5	3.0	39.8	2.6	36.8	2.2	28.9	1.7	29.9	1.8
7	231.2	16.1	254.6	17.2	260.0	17.1	274.2	17.7	275.4	16.7	274.3	16.6	265.5	16.0
7½	140.4	9.8	116.2	7.8	146.1	9.6	135.8	8.8	148.2	9.0	126.5	7.6	143.4	8.6
8	166.9	11.6	181.2	12.2	162.2	10.7	181.6	11.7	187.3	11.4	196.3	11.8	192.6	11.6
8½	254.7	17.7	246.5	16.6	262.4	17.3	269.5	17.4	279.8	17.0	280.9	17.0	282.1	17.0
9	274.9	19.1	282.1	19.0	277.2	18.2	263.8	17.0	316.7	19.2	298.6	18.0	274.1	16.5
9½	52.0	3.6	67.2	4.5	77.1	5.1	93.9	6.1	91.8	5.6	87.7	5.3	113.8	6.8
10	85.6	5.9	93.9	6.3	101.1	6.6	102.0	6.6	99.8	6.1	120.3	7.3	126.8	7.6
10½	7.8	0.5	9.2	0.6	8.6	0.6	12.4	0.8	12.9	0.8	11.9	0.7	10.0	0.6
11	37.1	2.6	35.4	2.4	35.9	2.4	37.1	2.4	36.0	2.2	36.2	2.2	36.3	2.2
11½	6.5	0.5	0.5	...	0.4	...	0.6	...	0.9	...	1.1	0.1	1.8	0.1
12	42.7	3.0	52.6	3.5	52.4	3.4	62.4	4.0	76.6	4.6	96.4	5.8	97.7	5.9
එකතුව	1438.9	100.0	1482.1	100.0	1520.2	100.0	1547.5	100.0	1647.9	100.0	1656.0	100.0	1662.7	100.0

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

* පවත්නා විනිමය අනුපාතිකයන් අනුව මිලට ගත් බිල්පත් සහ එකතුවෙහි ගෙන යන මුදල් ශීර්ෂ ඇතුළත් නොවේ.

II (අ) 13 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

ඇප වර්ග අනුව අත්තිකාරම්*

	1970 දෙසැම්බර් 31 වැනි දින		1971 මාර්තු 31 වැනි දින		1971 ජූනි 30 වැනි දින		1971 සැප්තැම්බර්: 30 වැනි දින		1971 දෙසැම්බර් 31 වැනි දින		1972 මාර්තු 31 වෙනි දින		1972 ජූනි 30 වෙනි දින	
	ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	එකතු වෙති % ගණන	ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	එකතු වෙති % ගණන	ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	එකතු වෙති % ගණන	ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	එකතු වෙති % ගණන	ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	එකතු වෙති % ගණන	ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	එකතු වෙති % ගණන	ප්‍රමාණය රු. දශ ලක්ෂ	එකතු වෙති % ගණන
ලේඛනගත බිල්පත් ..	136.1	8.8	132.2	8.3	142.3	8.8	163.3	9.8	147.1	8.3	163.0	9.1	143.2	8.1
රජයේ සුරැකුම්පත් ..	22.9	1.5	21.1	1.3	22.7	1.4	24.0	1.4	28.8	1.6	28.7	1.6	30.9	1.7
බද්ධ ව්‍යාපාර වස්තු සමාගම් කොටස් ..	24.5	1.6	24.0	1.5	24.4	1.5	27.8	1.7	22.8	1.3	21.8	1.2	21.3	1.2
කාලීන සහ ඉතුරුම් තැන්පතු හා අනෙකුත් මුදල් තැන්පතු (ජීවිත රක්ෂණ ඔප්පුවල මුදල් වටිනාකම ඇතුළුව) ..	50.1	3.2	49.9	3.1	51.3	3.2	51.3	3.1	52.8	3.0	55.2	3.1	60.6	3.4
වෙළෙඳ නොග ..	289.0	18.7	301.2	19.0	307.7	19.0	351.8	21.1	361.9	20.5	354.4	19.9	339.1	19.2
නිශ්චල දේපොළ ..	196.1	12.7	187.6	11.8	198.2	12.3	190.3	11.4	201.1	11.4	206.0	11.5	219.1	12.4
ඇප ..	293.9	19.0	320.2	20.2	335.1	20.7	338.9	20.3	356.5	20.2	344.6	19.3	358.9	20.3
භාර කුච්ඤාන්ඩ ..	118.6	7.7	112.4	7.1	108.3	6.7	93.0	5.6	106.3	6.0	108.8	6.1	115.7	6.5
කුලී පිට ගැනුම් ගිවිසුම් ..	22.3	1.4	20.9	1.3	18.3	1.1	17.1	1.0	14.5	0.8	14.8	0.8	15.3	0.9
යන්ත්‍රාගාර හා යන්ත්‍රෝපකරණ ..	9.0	0.6	9.9	0.6	9.2	0.6	9.8	0.6	11.6	0.7	14.3	0.8	14.8	0.8
ට්‍රැක්ටර් හා මෝටර් රථ ..	59.7	3.9	61.4	3.9	61.0	3.8	59.4	3.6	67.6	3.8	59.2	3.3	59.6	3.4
පොරොන්දු නෝට්ටු, පිළිනපත් හා භාවිතීය නෝට්ටු ..	206.1	13.3	230.5	14.5	221.7	13.7	230.3	13.8	278.0	15.8	282.5	15.8	260.5	14.7
අනෙකුත් ඇප ..	52.2	3.4	58.2	3.7	48.3	3.0	65.3	3.9	70.8	4.0	85.7	4.8	86.8	4.9
ඇප රහිත ..	63.5	4.1	57.0	3.6	68.3	4.2	46.0	2.8	43.4	2.5	44.4	2.5	40.9	2.3
එකතුව ..	1,544.1	100.0	1,586.5	100.0	1,616.8	100.0	1,668.5	100.0	1,763.1	100.0	1,783.5	100.0	1,766.9	100.0

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

* එකතු කෙරීගෙන යන මුදල් ශීර්ෂ ඇතුළත් නොවේ.

අප්‍රේල් මාසයේදී, 1972 මාර්තු අවසානයේ පැවැති අත්තිකාරම් මට්ටම තුළම අත්‍යාවශ්‍ය නොවන අරමුණු සඳහා වූ ණය මුදල් සහ අත්තිකාරම් පවත්වා ගැනීමට මහ බැංකුවට අවශ්‍ය වීනි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, පාරිභෝජන සහ ‘අනෙකුත්’ වෙළඳ බැංකු ණය එකතුව, 1972 දෙවෙනි කාර්තුව තුළදී ඒවා රුපියල් දශලක්ෂ 0.5 කින් අඩු විය.

පොළී ප්‍රමාණයන් අනුව වර්ග කරන ලද අත්තිකාරම් II (ඇ) 12 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් පෙන්වනු ලබන පරිදි, අත්තිකාරම් පිළිබඳව වැඩිපුරම අවධානය යොමු වූයේ, ඒවා සියයට 8½ පොළීප්‍රමාණය යටතේ විය. 1971 අවසානයේදී එය සියයට 9 යටතේ විය. කෙසේ වුවද, සියයට 7 සිට 9 අතර අත්තිකාරම් සියයට 73.3 සිට සියයට 69.7 දක්වා අඩු විය. සියයට 9 ට වඩා වැඩි අනුපාතිකය යටතේ වූ අත්තිකාරම් සියයට 19.3 සිට සියයට 23.2 දක්වා වැඩි විය. එමනිසා, ඉහළ පොළී අනුපාතිකයන් යටතේ දෙන ලද බැංකු ණය මුදල් සමානුපාතයෙහි සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් වී. සුරැකුම් පත් අනුව වර්ග කරන ලද අත්තිකාරම් II (ඇ) 13 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් පෙන්වනු ලබන පරිදි

2. (ඉ) බැංකු ශාඛා ව්‍යාප්තිය

1963-1972 කාලවර්ෂයේදී සඳහා ලාංකීය බැංකු හා විදේශීය බැංකු අතර පැවැති තැන්පතු සහ ශාඛා කාර්යාලයන්හි ව්‍යාප්තිය II (ඇ) 14 වෙනි සංඛ්‍යා සටහනින් පෙන්වනු ලබන පරිදි.

II (ඇ) 14 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

1963 - 1972 අතර කාලයේදී බැංකු කායාර්ශ්‍ය (1) හා බැංකු තැන්පතු ව්‍යාප්තිය

වර්ෂය	එකතුව			ලාංකීය බැංකු				ක්‍රිකානු බැංකු			ඉන්දියානු හා පකිස්ථානු බැංකු		
	කායාර්ශ්‍ය ගණන	තැන්පතු		කායාර්ශ්‍ය ගණන	තැන්පතු		කායාර්ශ්‍ය ගණන	තැන්පතු		කායාර්ශ්‍ය ගණන	තැන්පතු		
		මුළු ණය රුපියල් දශලක්ෂ	%		මුළු ණය රුපියල් දශලක්ෂ	%		මුළු ණය රුපියල් දශලක්ෂ	%		මුළු ණය රුපියල් දශලක්ෂ	%	
1963	83	1,301	100	67	801	61	12	412	32	4	88	7	
1964	88	1,447	100	72	943	65	12	415	29	4	90	6	
1965	97	1,546	100	81	1,023	66	12	431	28	4	92	6	
1966	105	1,502	100	89	1,003	67	12	419	28	4	80	5	
1967	133	1,637	100	117	1,157	71	12	404	25	4	76	5	
1968	141	1,808	100	125	1,329	73	12	409	23	4	71	4	
1969	155	1,917	100	140	1,405	73	11	437	23	4	74	4	
1970	165	2,394	100	152	1,831	76	9	472	20	4	91	4	
1971	189	2,516	100	176	1,951	77	9	471	19	4	94	4	
1972(2)	204	2,551	100	191	2,020	79	9	441	17	4	90	4	

සටහන: 1969 සහ 1970 අතර වර්ෂ තුළදී ක්‍රිකානු බැංකු සංඛ්‍යාව අඩුවීමට හේතු වූ කරුණු මෙසේය.

- 1969 වර්ෂයේදී සීමාසහිත ඊස්ටර්න් බැංකුව ලාංකීය බැංකුවක් බවට පත්වීම.
- 1979 වර්ෂයෙහි හැටින් නැණනල් බැංකුව පිහිටුවීම සඳහා නැණනල් හා ග්‍රීන්ලේස් බැංකුවෙහි ශාඛා දෙකක් සහ හැටින් බැංකුව ප්‍රතිසංස්ථාපනය කිරීම.

- (1.) 1971 හා 1972 වසරේදී විවෘත කළ කවචේරි ශාඛාවන් ඇතුළත් නොවේ.
- (2.) තැන්පතු සඳහා වූ සංඛ්‍යාවන් 1972 අගෝස්තු අවසානයේදී වූ ඒවාය.

1972 වසර තුළ මහජන බැංකුව ශාඛා කාර්යාල 9 ක් විවෘත කළේ; ඒවා තෙල්දෙහිය, මඩකලපුව (නගර ශාඛාව) ගලගෙදර, ගලේවෙල, පස්සර, අකුරැස්ස, දෙල්ගොඩ, නාරාහේන්පිට සහ වලස්මුල්ල ප්‍රදේශයන්හි විය. ලංකා වාණිජ බැංකුව (1971 අවසානය වන විට ශාඛා නොවීය) ගලේවෙල සහ මාතලේ දී ශාඛා දෙකක් විවෘත කෙරිණි. මේ අතර, ලංකා බැංකුව මගින් මීරිගමදී ශාඛාවක් විවෘත කරන ලදී. කොළඹ, හම්බන්තොට හා පුත්තලමේදී එමගින් කවචේරි ශාඛාවන් තුනක් විවෘත කෙරිණි.

මුළු තැන්පතු වල ලාංකීය බැංකු සතු කොටස 1971 දෙසැම්බර් අවසානයේදී වූ සියයට 77 සිට 1972 අගෝස්තු අවසානයේදී වූ සියයට 79 දක්වා වැඩි විය. ඊට එරෙහිව මුහුණපා බැංකු සතු කොටස සියයට 19 සිට සියයට 17 දක්වා පහත වැටිණි. ඉල්ලුම් තැන්පත්හි ලාංකීය බැංකු සතු කොටස 1971 දෙසැම්බර් අවසානයේදී පැවැති සියයට 75.7 සිට 1972 අගෝස්තු මාසයේදී පැවැති සියයට 78.7 දක්වා ඉහළ නැංවීය. මේ අතර, කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු වල කොටසද සියයට 79.2 සිට සියයට 79.6 දක්වා ආන්තිකව වැඩි විය.

1972 වසරේ ප්‍රථම භාගයේදී, සියළුම බැංකු සඳහා වූ පෞද්ගලික අංශයේ ඉතුරුම් තැන්පතු වල සාමාන්‍ය ප්‍රමාණය රුපියල් 5,289 සිට රුපියල් 5,027 දක්වා අඩු විය. ඒවායේ ස්ථාවර තැන්පතු ගිණුම් රුපියල් 37,821 සිට රුපියල් 36,918 දක්වා අඩුවී. අනිත් අතට ඉතුරුම් තැන්පතු ගිණුමේ සාමාන්‍ය ප්‍රමාණය රුපියල් 1,019 සිට රුපියල් 1,060 දක්වා ඉහළ නැඟුණි.

3. ඉතුරුම් සහ දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන

රජය මගින් පිහිටුවන ලද ඉතිරි කිරීම් සහ ණය දෙන ආයතනයන්ගේ ණය දීමේ ක්‍රියා-කාරිත්වයන් පිළිබඳ සංඛ්‍යාවන්, සංඛ්‍යා සටහන II (ඇ) 15 මගින් ඉදිරිපත් කෙරේ. 1972 වසරේදී මෙකී ආයතනයන් මගින් සැපයූ ණය මුදල්හි මුළු පරිමාව තවදුරටත් අඩු විය. 1972 දී සංවර්ධන මූල්‍ය සමායතනය මගින් සපයන ලද ණය මුදල් ප්‍රමාණය, එහි ක්‍රියා-කාරිත්වයෙහි ප්‍රථම අවුරුද්දට පසුව වඩාත්ම පහළ එකක් බව පෙනේ. මීට සමානව, කෘෂිකාර්මික හා කර්මාන්ත ණය දෙන සමායතනය මගින් දෙන ලද ණය මුදල්, එහි ක්‍රියාකාරිත්වයෙන් පසුව දෙන ලද අඩුම ණය ප්‍රමාණය වේ. 1972 වසරේදී තවදුරටත් පරිභානියට පත් නොවේ නම්, පෞද්ගලික අංශයේ අසතුටුදයක ආයෝජනය අවධාරණය කිරීමට මෙකී සාධක උපකාරී වේ.

II (අ) 15 දෙනි සංඛ්‍යා සටහන
දිගු කාලීන ණය දෙන ආයතනයන්හි ණය දීමේ කටයුතු

	රුපියල් දහස් ගණනින්.											
	1968		1969		1970		1971		1972			
	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය	මුද්‍රාණය
1. සංවර්ධන මූල්‍ය සමායතනය (අ)	7,273	31,716	19,561	47,982	27,082	70,920	6,439	71,422	2,832	66,168		
2. ලංකා ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව (අ)	4,386	19,943	3,671	20,921	4,563	22,803	3,082	23,517	3,848	24,698		
3. කෘෂිකාර්මික සහ කාර්මික ණය දෙන සමායතනය	3,285	30,288	4,322	31,090	4,719	31,552	3,296	31,108	1,751	29,839		
4. රජයේ උකස් බැංකුව	6,623	57,816	8,597	61,943	9,456	66,995	6,900	68,757	3,119*	69,344		
5. ණය මණ්ඩලය	1,076	10,758	1,212	10,920	2,459	11,858	1,926	12,570	1,351	12,825		
6. ජාතික නිවාස දෙපාර්තමේන්තුව (අ)	14,355	113,960	11,663	118,867	15,056	127,386	12,370	131,667	12,616	133,440		
එකතුව	36,998	264,481	49,026	291,723	63,335	331,514	34,013	339,041	25,517	336,314		

* මුලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

* එකතුව පළමු මාස හත සඳහාය.
 (අ) සාමාන්‍ය කොටස් ආයෝජන ඇතුළත්ය.
 (ආ) 1972.4.1 වෙනි දින සිට ලංකා ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ වත්කම හා වගකීම් ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව මගින් පවරා ගැනී.
 (ඇ) සංඛ්‍යා තොරතුරු මක්කෝබ/සැප්තැම්බර් මුදල් වර්ෂයට අදාළ වේ. දෙන ලද ණය සංඛ්‍යාවන්ගෙන් ඇත්වෙන්ගෙන්, පුද්ගලයින්ට සහ ගොඩනැගිලි සම්බන්ධව දුන් ණය මුදල් පමණි. 1968-72 දක්වා වූ වර්ෂ සඳහා කොටසියට ඇති ප්‍රමාණයන්ට ගොඩනැගිලි සම්බන්ධව දෙන ලද ණය මුදල් ඇතුළත් නොවේ.

1971 සහ 1972 වසර තුළදී ඉතුරුම් තැන්පතු හා ඉතුරුම් සහතික පත්හි සංවලනයන් II (අ₁) 16 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන මගින් සංක්ෂේප කර දක්වයි.

II (අ₁) 16 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

ඉතුරුම් තැන්පතු සහ ඉතුරුම් සහතික පත්

රුපියල් දශලක්ෂ

	1970 දෙසැම්බර්	1971 දෙසැම්බර්	1972 දෙසැම්බර්	වෙනස	
				1970/71	1971/72
තැපැල් කාර්යාලයීය ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව..	594.4	659.0*	—	+ 64.6*	+ 48.4
ලංකා ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව 1 ..	113.3	197.7*	—	+ 84.4*	
ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව 1,2 ..	—	—	905.1*	—	
වෙළඳ බැංකු (කාලින හා ඉතුරුම් තැන්පතු) ³ ..	1,168.6	1,317.3	1,353.1	+148.7	+ 35.8
ඉතුරුම් සහතිකපත් ..	73.1	65.3	65.2	- 7.8	- 0.1
එකතුව ..	1,949.4	2,239.3*	2,323.4*	+289.9	+ 84.1

1. ස්ථාවර තැන්පතු ඇතුළත්ය.

2. 1972 අප්‍රේල් 10 වෙනි දින සිට තැපැල් කන්තෝරු ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, ලංකා ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, ඉතුරුම් සහතිකපත් අරමුදලට අයත් වත්කම් සහ වගකීම් ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව මගින් පවරා ගැනීම.

3. රාජ්‍ය තැන්පතු ඇතුළත් වේ.

* මෙම සංඛ්‍යාවන් වෙනස් කිරීමට ඉඩ ඇත.

මෙම වසර තුළදී සේවක අර්ථසාධක අරමුදල මගින් ලබාගත් මුළු දායකවීම් රුපියල් දශලක්ෂ 176.5 ප්‍රමාණයක් විය. ඉකුත් වසරේදී එහි වූයේ, රුපියල් දශලක්ෂ 162.6 ප්‍රමාණයකි.

4. කුලී පිට මිළ දී ගැනීමේ මූල්‍ය සමාගම්

මහ බැංකුව මගින් පවත්වනු ලබන ත්‍රෛමාසික සමීක්ෂණයන් මගින් හෙළිදරව් කරන පරිදි, කුලී පිට මිළ දී ගැනීමේ මූල්‍ය සමාගමහි ක්‍රියාකාරීත්වයන්ගේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ 1971 ජුනි මාසයේ සිට 1972 ජුනි මාසය දක්වා වූ සෑම කාර්තුවක් සමබන්ධයෙන් II (අ₁) 17 සහ 18 යන සංඛ්‍යා සටහන් මගින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

II (අ₁) 17 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

කුලී පිට ගැනීමේ මූල්‍ය සමාගමහි ක්‍රියාකාරීත්වයන්

රුපියල් දශ ලක්ෂ

	1971 ජුනි 30 වෙනි දිනට	1971 සැප්තැම්බර් 30 වෙනි දිනට	1971 දෙසැම්බර් 31 වෙනි දිනට	1972 මාර්තු 31 වෙනි දිනට	1972 ජුනි 30 වෙනි දිනට
1. තැන්පතු ..	67.2	76.3	83.0	94.8	99.6*
2. නොපියවා ඇති කුලී පිට ගැනුම් ..	72.9	86.1	81.8	91.4	92.3*
3. නොපියවා ඇති ණය මුදල් ..	19.9	22.2	26.7	24.9	25.9*

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

* තාවකාලිකයි

II (අ) 18 වෙනි සංඛ්‍යා - සටහන

කුල පිට මිලදී ගැනීමේ මූල්‍ය සමාගම් - මුදල් මූලාශ්‍රයන්
(මුළු වගකීම්වල ප්‍රතිශතයක් දශයෙන්)

	1971 ජූනි 30 වෙන දිනට	1971 සැප්තැම්බර් 30 වෙනි දිනට	1971 දෙසැම්බර් 31 වෙනි දිනට	1972 මාර්තු 31 වෙනි දිනට	1972 ජූනි 30 වෙනි දිනට
1. ප්‍රාග්ධන ගිණුම් ..	24.8	27.0	24.9	22.0	22.0*
2. තැන්පතු ..	53.5	53.2	55.9	58.7	59.2*
3. ණය ගැනීම් ..	11.6	9.8	9.1	9.0	9.6*
4. අනිකුත් වගකීම් ..	10.1	10.0	10.1	10.2	9.3*
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* තාවකාලිකයි

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

5. මහ බැංකු කටයුතු

1972 ජනවාරි-අගෝස්තු කාලවර්ෂයේදී මහ බැංකුවේ වත්කම්/වගකීම් රුපියල් දශලක්ෂ 293.2 කින් කැපී පෙනෙන අන්දමින් වැඩි විය. 1971 සමකාලවර්ෂයේදී එහි වූයේ, රුපියල් දශලක්ෂ 94.1 ක වැඩිවීමකි. වත්කමිහි වැඩිවීම ජාත්‍යන්තර සංවිනයෙහි රුපියල් දශලක්ෂ 57.2 ක වැඩිවීමකින් සහ දේශීය වත්කමිහි රුපියල් දශලක්ෂ 236.0 ක වැඩිවීමකින් සමන්විත විය. දේශීය වත්කමිහි සැලකිය යුතු වැඩිවීම් හට ගැනුනේ, ප්‍රධාන වශයෙන්ම “අනෙකුත් වත්කම් හා ගිණුම්හි” රුපියල් දශලක්ෂ 159.2 ක වැඩිවීමකින් සහ රජයේ හා රජය ඇපවූ සුරැකුම්පත් දැරීමේ රුපියල් දශලක්ෂ 61.5 ක වැඩිවීමකිනි. “අනෙකුත් වත්කම් හා ගිණුම්හි” වැඩිවීම, වඩා විශාල වශයෙන්ම, “අනෙකුත් වගකීම්” යටතේ ප්‍රති-විරුද්ධ ගිණුමක් වූ රජය වෙනුවෙන් නිකුත් කරන ලද සුරැකුම්පත්හි රුපියල් දශලක්ෂ 145.3 ක වැඩිවීමකින් සමන්විත විය.

වගකීම් අංශය ගත් විට, විදේශීය ණය ගැනීම්හි රුපියල් දශලක්ෂ 47.4 ක අඩුවීමක් සහ විදේශීය ආයතන තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 57.1 කින් වැඩිවීමක් හේතුකොටගෙන විදේශීය වගකීම් රුපියල් දශලක්ෂ 9.7 කින් වැඩි වීනි. අනෙක් අතට දේශීය වගකීම්, ප්‍රධාන වශයෙන්ම, ‘අනෙකුත් වගකීම්හි’ රුපියල් දශලක්ෂ 245.8 කින් සහ ව්‍යවහාර මුදල් නිකුතුවෙහි රුපියල් දශලක්ෂ 62.1 කින් වූ වැඩිවීම් හේතුකොටගෙන, රුපියල් දශලක්ෂ 283.6 කින් නියුණු ලෙස වැඩි විය. ‘අනෙකුත් වගකීම්හි’ වැඩිවීම, ප්‍රධාන වශයෙන්ම, රජය වෙනුවෙන් නිකුත් කළ සහතික පත් වැඩිවීමක් හේතුකොට ගෙන සිදු වූවකි.

මූල්‍ය ස්ථායීකරණ අරමුණ හා ගැලපේ යයි සලකාගෙන, පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රසාරණයන් ඇති කිරීම වස්, පසුගිය අවුරුදු කීපය තිස්සේම බලපැවැත්වූ ණය සීමාව 1972 අප්‍රේල් මස 1 වෙනිදි සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ඉවත් කරන ලදී. කෙසේ වුවද, 1972 මාර්තු 31 වෙනි දින, එකී ණය මට්ටම ඉක්මවා පාරිභෝජනය, සමපේක්ෂණාත්මක නොග ගොඩ ගසා ගැනීම, ආදී අභ්‍යාවශ්‍ය නොවන අරමුණු සඳහා ණය වැඩි කිරීමෙන් වැළකී සිටින ලෙස වෙළඳ බැංකු වෙතින් ඉල්ලා සිටිනලදී.

1972 වසරේදී, මැදි හා දිගුකාලීන ණය අරමුදලින්, මහ බැංකුව මගින් දෙනු ලැබූ ප්‍රති මූල්‍ය ණය මුදල් රුපියල් දශලක්ෂ 10.2 ක් විය. එයින් රුපියල් දශලක්ෂ 9.1 ක් තේ කර්මාන්ත ශාලා නවීකරණ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ දෙනු ලැබීය. කර්මාන්ත සහ කෘෂි-කාර්මික අරමුණු සඳහා දෙන ලද ප්‍රතිමූල්‍ය ණය මුදල් රුපියල් දශලක්ෂ 0.9 ක ප්‍රමාණයක් විය. එම මුදලින් රුපියල් දශලක්ෂ 0.8 ක් ලබා ගන්නා ලද්දේ සංවර්ධන මූල්‍ය සමායන්තය මගින් වන අතර, රුපියල් දශලක්ෂ 0.1 ක් ලබා ගන්නා ලද්දේ රාජ්‍ය උකස් බැංකුව මගිනි. වෙළඳ බැංකු ඒවායේ කර්මාන්ත හා කෘෂිකාර්මික ණය මුදල් සඳහා වූ පහසුකම් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සිදු නොකළ අතර, තේ කර්මාන්ත ශාලා නවීකරණ සඳහා දෙන ලද ප්‍රතිමූල්‍ය ණය මුදල් පිළිබඳව වූ රුපියල් දශලක්ෂ 8.5 ක් සඳහා ඒවා වග කියනු ලැබින. 1972 වසරේදී අරමුදලට දෙන ලද රුපියල් දශලක්ෂ 13.2 ක ණය එකතුවීම මුළුමණින්ම වාගේ, ආපසු ලද ගෙවීම් මාර්ගයෙන් විය. 1972 දෙසැම්බර් අවසානයේදී වූ අරමුදලෙහි ශේෂය, රුපියල් දශලක්ෂ 17.5 ක ප්‍රමාණයක් වී. අරමුදල වෙතින් එහි ආරම්භයේ සිටම දෙන ලද මුළු ප්‍රතිමූල්‍ය ණය මුදල් සම්බන්ධයෙන්, 1972 දෙසැම්බර් අවසානයට නොපියවා ඇති ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 57.6 ක් විය.